

2008 metai

SKAMBA ŽODŽIAI

PRIE AŽUOLO SENO

Vilniaus Pilaitės gyventojų ir jų bičiulių kūryba

Pilaitės „Poezijos pavasaris'2008“

DEDIKUOJAMAS

MAESTRO

VYTAUTUI KERNAGIUI:

Dainuojamosios poezijos pradininkui

Ir visiems nevaržomos dvasios disidentams

Leidykla SAVO

Vilnius 2008

UDK 888.2(082) (05)

Pi 58

Knygos sumanytoja Pilaitės bendruomenė

„Skamba žodžiai prie Ažuolo seno“

Sudarė Angelė Šarlauskienė

Leidinyš išleistas iš 2 % fizinių asmenų pajamų

© Pilaitės bendruomenė, 2008
© Pratarmė, Angelė Šarlauskienė, 2008
© Viršelis, iliustracijos
Karolina Biekšaitė-Jezerska, 2008
© Pilaitės bendruomenė, 2008

PRATARMĖ

Mūsų krašte Poezijos pavasaris, virtęs kasmetiniu renginiu, neužleidžia pozicijų. Jis vienas iš išpūdingesnių ir vis dar populiarius. Jo sumanytoja Rašytojų sąjunga. Nuo 1965 metų antroje gegužės pusėje Poezijos pavasario posmai aidi visuose Lietuvos kampeliuose. Jis jau 44-asis Lietuvoje, o Pilaitėje rengiamas šeštą kartą. Šio renginio proga, pradedant 2004 metais, yra išleidžiama Pilaitės gyventojų kūryba ir ruošiami Poezijos pavasariui skirti renginiai, pilietiškumo prasme aktualiomis temomis. Šiam Poezijos pavasariui Pilaitėje skirtas leidinys kiek kitoks, nors kaip ankstesnieji, pasirodę „Pilaitės giesmininkų“ pavadinimu (išėjo keturi rinkiniai, kuriuose Pilaitės gyventojų kūryba). Jame publikuojama iš svetur prie šios šventės prisidedančių dalyvių kūryba, o pavadinimas rodo renginio temą.

„Skamba žodžiai prie Ažuolo seno“ – tokia „Poezijos pavasario`2008“ Pilaitėje tema. Pats leidinys tokiu pavadinimu ir renginys dedikuojamas Dainuojamosios poezijos pradininkui Lietuvoje Vytautui Kernagiui ir visiems nevaržomos dvasios disidentams.

Maestro V. Kernagio ankstyva netektis paskatino Pilaitės kuriančią bendruomenę dar kartą pažvelgti į savo praeitį, atsigręžti į savo tautos eiliavimo šaknis – pamąstyti, kas skatina lietuvius taip gausiai eiliuoti (statistika liudija: tarp lietuvių grožinės literatūros žanrų pirmauja poezija, beveik pusė tokių kūrinių – eilės). Poezija, kaip kūrybos reiškinys, nežengia koja kojon su konjunktūra. Bet nežiūrint to, ji gyva. Eilijuojančių gretos nemažėja, nors dabartinė šalies ekonominė ir dvasinė padėtis nepalanki poezijos kūrėjams – šis žanras reikalauja pakylėtos būsenos ir tam tikro nusiteikimo. Greta kykla klausimas, kodėl kuriama poezija ir ką ji žmogui reiškia?

Penktasis iš eilės Pilaitės gyventojų kūrybos rinkinys pavadintas „Skamba žodžiai prie Ažuolo seno“. Ar ne Ažuolas įsivaizduojamas lietuvių tautos patriarchu, prie kurio galime pasijausti kaip už stipresnio ir galingesnio nugaros? Ar ne prie jo glaudžiamės, kai norime būti išklaudyti ir paguosti, kai trokštame su kažkuo, kas mus tikrai suprastų ir atjaustų, pabendrauti? Pavyzdžiui, anksčiau labai svarbiais genčiai klausimais indėnai eidavo pasitarti su savo medžiais. Šį kartą ir mes einame pasitarti su savo medžiu, patriarchu Išmintinguoju ir Galinguoju ažuolu, plačiai išsikerojusiu mūsų pačių sieloje. Ar jis nesuteikia stiprybės? Ar prie jo prisiglaudus, nepasijuntama pasaulio, o gal ir visatos kūrėjais, tikraisiais savo likimo šeimininkais? Taigi šis simbolis tarsi suburia Pilaitės kūrėjus ir jų bičiulius prie įsivaizduojamo seno Ažuolo, kuris gali būti regimas kiekviename tuštesniame Pilaitės miškelio kampelyje. Beje, čia ažuolas ar ažuolėlis labai retas (tik vienas išpūdingas Belūnų miško ažuolas, įtrauktas į saugotinių gamtos paminklų sąrašą; dažniau karaliauja pušys), todėl jis labai reikalingas, kad pasijaustumė vieningais, stipriais, galinčiais sau ir kitiems padėti. Nebebūtinai visiems tokiu atramos ir stiprybės simboliu gali būti Ažuolas. Jį gali atstoti ir kitokie medžiai, ir ne tik medžiai. Pagaliau ne taip ir svarbu, į ką remiamės, svarbu, kad turime į ką atsiremti. O ar metaforomis lytėdami medžius, kuriems prigijusios pačios geriausios savybės, nesutvirtėjame, netampame pakylėti? Ar tada neaplanko palaimingo sielos polėkio platybė, kai ji veržiasi iš rutina slegiamos krūtinės ir po savęs palieka nuoširdų žodį – ryškų potėpį pilkoje mūsų būties kasdienybėje?

Kas žino, ar kada nors ateityje poetinis žodis nebus vietoje aukso? Juolab, kada augančią kartą sparčiai užvaldo tik virtualaus bendravimo įprotis, kuris grobia laiką, atpratina intymiausiai atsiverti popieriaus lape? Ar toks žmogiškas gebėjimas, kaip eiliavimas, negali būti pamirštas?! Dažnai ką turėjome,

suprantame, kai prarandame. Kartais nedidukas kelių žodžių tekstas savo poveikiu pačiam ir kitiems gali atstoti storiausią knygą. Ar vien dėl to neverta sergėti ir puoselėti mūsų įprotį atsiverti eilėmis.

Keletas žodžių apie maestro Vytautą Kernagį (1951–2008). Vytautas Kernagis laikomas Dainuojamosios poezijos pradininku. Maestro sukūrė virš 200 dainų pagal savo ir kitų žodžius. Jis buvo daugelio muzikinių grupių ir kolektyvų narys, net jų įkūrėjas: Aisčių (1966–1968 m.), Rupių miltų (1970–1973 m.), kabareto „Tarp girnų“ (1979–1983 m.), Dainos teatro (1985–1991 m.). Be jo, kaip vedančio, neišsiversdavo didieji muzikos renginiai, televizijos laidos.

Maestro širdyje meilę poezijai išaugino mūsų poezijos milžinai. Tai Vincas Mykolaitis-Putinas, Vienožinskis, Ona Baliukonytė, Marcelijus Martinaitis, Justinas Marcinkevičius, Sigitas Geda. Jo širdį ilgam buvo užkariavusi ir Dalios Saukaitytės poezija. Žavėjo Juozo Erlicko eilės. Suprasti poezijos galias Maestro, kaip ir jo klasės draugas, entuziastingai mokė lietuvių ir literatūros mokytoja Alma Abraitytė. Netradiciškai žvelgti į poeziją V. Kernagis pradėjo mokydamasis Lietuvos valstybinėje konservatorijoje, kur studijavo aktorinį meistriškumą. Jis įsidėmėjo dėstytojos aktorės Stefos Nosevičiūtės žodžius – poezijoje egzistuoja loginis nuoseklumas, ir to pats ėmėsi ieškoti ir surado. Anot jo, kiekvienas eilėraštis turi savyje užkoduotą melodiją, kurią belieka atkoduoti. Vytautas Kernagis ir pats kūrė eiles, bet dažniau muziką kurdavo kitų autorių žodžiams. Pirmoji V. Kernagio daina, kuriai muziką atkodavo, buvo V. Mykolaičio-Putino eilėraštis „Margi sakalai“.

Maestro V. Kernagiui vartus į didžiąją šlovę atvėrė filmas „Mažytė išmintis“, pasirodęs 1971 metais (režisierius Andrius Araminas). Čia jis vaidino jauną gelbėtoją Beną, kuris dainuodavo grodamas gitara. Nors iš keturių filme atliktų dainų tik dvi dainos sukurtos pagal Maestro žodžius, iki šiol daugelis įsitikinę, jog V. Kernagis visų keturių filme skambančių dainų tekstų autorius (kitų dainų žodžiai: „Išdžius upeliai“, „Praskrido drambliai“ priklauso jo bendražygio, bičiulio muziko ir poeto Olego Zacharenkovo plunksnai). Iš tikro šiame filme V. Kernagis vaidindamas Beną suvaidino save – laisvę mėgstantį, linkusį kitaip gyventi ir maštyti. Kultiniu iš šio filmo tapo posakis: „Benai, plaukiam į Nidą!“ kuri siejosi su nuo nieko nepriklausoma laisvės ir didžių svajonių oaze. Šie žodžiai tapo Nidos muzikos festivalių šūkiu. Nuspręsta, ši pavasarį (gegužės pabaigoje ir birželio pirmomis dienomis) iš Vilniaus iki Nidos plukdyti Beno skulptūrą – laisvo ir ieškančio jauno žmogaus simbolį– ir ją pastatyti pamaryje

Maestro yra prisipažinęs, kad jam, kaip ir kitiems „Brodo“ kartos atstovams, imponavo hipių (dar vadinamų „gėlių vaikais“) judėjimas. Judėjimas kilo JAV praeito amžiaus septintajame dešimtmetyje. Jis buvo prieš vartotojiškos visuomenės vertybes, karus (tuo metu JAV kariavo su Vietnamu). „Brodo“ karta sekė hipiais. Todėl jos atstovai, kaip ir hipiai, taip pat protestavo. Šiuo tikslu prieš keturis dešimtmečius jie auginosi ilgus plaukus, dėvėjo plačias kelnes, džinsus, vilkėjo gėlėtus marškinius ir sėdėdavo su gitaromis ant suoliukų priešais sovietinio saugumo langus „brode“ – dabartiniame Gedimino prospekte prie Lenino aikštės brandindami asmenybės laisvės idėjas, kurios Vakaruose buvo sukėlę ženkliai nepasitenkinimo bangą prieš įsitvirtinusias vertybes. Galiausiai visa tai iššaukė kultūrinę revoliuciją. Žodžiai ir muzika (rokas) buvo virtę pagrindiniu hipių ginklu. Hipių judėjimas pasauliui paliko nemažai išpūdingo švytėjimo roko muzikos žvaigždžių. Jos susilaukė pasekėjų visuose pasaulio kampeliuose. Tarp tokių ryškiausiai suspindėjo Britų roko muzikos grupė „Beatles“, kuri buvo dievinama „Brodo“ kartos atstovų. Tiesa, mūsų gėlių vaikai, palyginti su kitų šalių, neišaugo iki aktyvių disidentų. Anot Maestro, jie neišėjo į gatvę ir nereikalavo ženklių permainų, labiau buvo kameriniai disidentai – grupelėmis rinkdavosi į uždaras erdves: butus, sales ar kitokius plotus. Iš „Brodo“ kartos ryškiausiai išsikristalizavo V. Kernagis, –

iki išskirtinio talento ir savito poezijos atlikėjo. Jis davė pradžia Dainuojamajai poezijai, kuri spėjo išsišakoti į daugelį srovelių, vis dažniau susiliejančių į ženklus bardų festivalius. Sovietmečiu jauniems žmonėms, siekusiems gyventi kitaip, nei piršo Brandaus komunizmo statytojo kodeksas, Dainuojamoji poezija buvo tarsi vėtrungė metaforų pagalba kreipianti išbristi iš visuotino susitaikymo su vergoviška dvasios padėtimi.

Kas ir kur nedainavo V. Kernagio atliekamų dainų?! Atrodo, Vytautas Kernagis ir toliau liks ryškiu ieškojimų ir atradimų simboliu.

Moksleivių kūryba. Rečiau eiliuoja Pilaitės moksleiviai. Priežastys numanomos - laisvalaikį užvaldęs kompiuteris, įtemptas pamokų tvarkaraštis, užklasinė veikla, kartais laiku ir vietoje neatsirandantis suaugusių-artimųjų ir mokytojo padrašinantis žodis eiliuoti.

Nemažai eilių yra sukūrusios Pilaitės vidurinės mokyklos absolventės: Andželika Aleksandravičiūtė, Aušra Bučytė, Virginija Rutkauskaitė. Toliau skelbiame jų kūrybą.

Po pertraukos savo kūrybą pateikė Pilaitės vidurinės mokyklos mokinės sesės Račkovskytės: trečiokė Augustė ir ketvirtokė Gabrielė, kurių eilės yra publikuotos „Pilaitės giesmininkų“ rinkiniuose.

Martyno Mažvydo vidurinės mokyklos penktokė Kotryna Šlėgutė ir toliau kūrybinga.

Tęsiame šios mokyklos dešimtokės Lauros Bojarskytės miniatiūrų pristatymą.

Neišsenka ir literatės, eiliavimo laureatės Angelės Jonaitytės, kilusios iš Šiaulių, eilių, kurias ji sukūrė besimokydama vidurinėje mokykloje, skrynelė. Jos eilės anksčiau publikuotos Šiaulių miesto laikraštyje.

Sielą pamalonina kiekvienas naujai suskambantis pradedančio eiliuoti ar rašyti miniatiūras jauno žmogaus vardas. Šįkart iš jaunųjų kūrėjų su savo eilėmis debiutuoja dešimtokė Mykolė Kasperavičiūtė, perėjusi mokyti iš Martyno Mažvydo mokyklos į Gabijos gimnaziją.

Epigrafu pasirinktas moksleivės patriotinis kūrinys. Tampa tradicija vietoj epigrafo pasirinkti tvirčiausiai su Poezijos pavasariui pasirinkta tema rezonuojantį kūrinį. Tai Ramunės Auksoulės Jūros Vincentos Vaitonienės (ilgametės pedagogės, gamtos mokslų daktarės) eilėraštis „Lietuvaitei,“ sukurtas jai būnant moksleive. Stebina šios autorės eilės, kuriose ryžtas matyti laisvą Tėvynę bei ženklūs religijos motyvai, - tai nelabai būdinga moksleivių kūrybai. Tačiau nebesistebi poetinės kūrybos pagal amžių netradiciškumu, kai sužinai, kad tokių eilių autorė stalinmečiu priklausė antisovietinio moksleivių pasipriešinimo organizacijai, kuri 1950-1954 metais veikė Panevėžyje. Laikraštyje „XXI amžius“ B. Aleknavičius rašo: „Kartą trys jaunos mokinukės susitiko, pasitarė ir nusprendė išlaisvinti Lietuvą iš prievartos grandinių (!). Savo pasiryžimui, tapusiam tikrove, - įkurtai organizacijai jos davė vardą „Atžalynas“. Tada buvo 1950-ųjų ruduo. Trys Panevėžio antrosios mergaičių gimnazijos mokinės, tarp jų Ramunė Dilkaitė (Vaitonienė), pradėjo savo veiklą. Organizacijos tikslas - įtraukti kuo daugiau bendraminčių ir platinti atsišaukimus, žadinti tautinę savimonę bei kviesti į kovą su okupantais“. Organizacija turėjo savo įstatus, įstojimo priesaiką, himną“. Greitai ši organizacija buvo susekta.

Suaugusių kūryba. Kai kurie „Pilaitės giesmininkų“ ir šio rinkinio autoriai savo eiles jau yra publikavę krašto spaudoje ar paskleidę atskirais leidiniais. Eilėraščių rinkinius ar juos rinkiniuose yra pristatę Ingrida Čepatienė ir

Antanas Sviderskas. Pernai rudenį net dviem rinkiniais išėjo Dalios Tarailienės - germanistės ir visuomenės veikėjos (skautų vadės, neįgalių žmonių piligriminių kelionių į Romą, Lurda organizatorės, masiškų pilietinių akcijų Lietuvoje rengėjos) eilės. Jas kurti pradėjo studijuodama Vilniaus universitete. Eilės skelbtos įvairiuose leidiniuose („Jaunimo gretos“, „Moksleivis“, „Atgimimas“, „Respublika“). Tęsiame jos kūrybos pristatymą.

Į Pilaitės kultūrinį gyvenimą aktyviai įsijungė 1997 metais į Lietuvą parvykusi gyventi politinė kalinė Karolina Biekšaitė-Jezerska, kuri eiles rašė ir tremtyje, ir svečioje šalyje. Nepadeda plunksnos į šalį ir gyvendama Lietuvoje. Jos eilės persmelktos tėvynės ir artimųjų ilgesio. Nors Karolina Biekšaitė-Jezerska yra garbaus amžiaus, Pilaitės bendruomenė ji ir toliau pradžiugina akvarele, pieštuku sukurtais darbais su skambiais poetiniais prierašais. Kaip ir anksčiau, jos darbai pasirinkti šio rinkinio viršeliui bei iliustracijoms.

Tęsiame pensininkės felčerės Danutės Makuškienės eilių pristatymą.

Po kelių metų pertraukos vėl savo eiles pateikė Antanas Stackevičius - miškininkas, gamtos mokslų daktaras, šiuo metu atsakingas už sostinės želdinius. Jis kilęs nuo Anykščių. Anksčiau jo eiles yra publikavęs Kauno laikraštis.

Iš pašaukimo dirbanti Vilniaus universiteto bibliotekoje Lida Tamulevičienė eiles pradėjo rašyti besimokydama pradinėse klasėse. Jos skelbtos mokyklos sienlaikraštyje. Tęsiame jos kūrybos publikavimą.

Tęsiame Vilniaus universitete veikusio fantastinės kūrybos klubo „Dorado“ įsisteigusio dar 1979 metais, buvusio jo nario, tikslųjų mokslų daktaro Jono Šarlausko kūrybos pristatymą.

Toliau pateikiamos Pilaitėje gyvenančios lenkų ir rusų kalba kuriančios Pagyvenusių žmonių dienos centro lankytojos Jadwigos Krysztul brandžias būties įžvalgas.

Tęsiame bardų (bardas - dažniausiai poetas, kompozitorius ir atlikėjas viename asmenyje, tai yra pagal savo eiles kuriantis muziką ar jas dainuojantis žmogus) eilių pristatymą.

Lituanisto, žurnalisto ir poeto Alberto Antanavičiaus, kuris vadinamas lietuviškuoju Šekspyru, eilėms muziką be jo kuria ir profesionalai. Yra pasirodęs ne vienas muzikinis albumas, kuriame A. Antanavičius atlieka savo eiles pagal savo sukurtą muziką.

Dailininkė-keramikė, pedagogė, psichologė, daugelio labdarinių projektų vykdytoja Vanda Sakalauskienė taip pat bardė. Ji rašo ir atlieka dainas, kurioms melodijas sukuria sūnus Jonas, profesionalus muzikas.

Pirmą kartą pristatome Pilaitėje gyvenančios ir kuriančios paties garbiausio amžiaus tarp šio leidinio autorių Irenos Maculevič, gimusios 1923 metais Latvijoje, prie Daugpilio, dirbusios vokiečių kalbos mokytoja, eiles rusų kalba. Ji rašo nuo jaunystės. Jos kūrybą spausdino Daugpilio miesto laikraštis. Paskutiniųjų metų eilės dažniausia religijos, amžinųjų vertybių motyvais, bet nesvetimas ir gamtos poetinis išaukštinimas. Neretai šios autorės eilės tampa giesmėmis pagal jos pačios sukurtą muziką vargonams, kurias pati atlieka grodama ir dainuodama. Ši autorė taip pat gali būti laikoma barde.

Eilėraščių pateikė žurnalistas, keleto romanų ir apsakymų rinktinės autorius Algirdas Vaseris, gyvenantis Pilaitėje.

Į leidinį taip pat įtraukti Pilaitėje gyvenančios rašytojos Onetos Lunskaivos poetiniai kūrinėliai.

Tęsiame Mindaugo Bernatono, gamtininko-hidrologo, pradėjusio kurti eiles mokykloje, jas rašiusio studentaujant, kūrybą.

Tęsiame Silvijos Kraučiuonaitės eilių, kurias pradėjo rašyti būdama trečioje klasėje, pristatymą. Ji retsykiais savo kūrybą pateikia Eld slapyvardžiu internete, puslapyje [www. rašyk.lt](http://www.rašyk.lt).

Pristatome naujus Jurgio Veršausko, studijavusio Vilniaus Gedimino technikos universitete pramoninę ir civilinę statybą, o dabar fotografo, kuriančio prozą ir eiles, posmus.

Asta Bagdžiūnaitė, Vilniaus universiteto Ekonomikos fakulteto ketvirto kurso studentė, rašo, kai pajunta, jog negali nerašyti. Ji pradėjo kurti nuo paauglystės. Astos Bagdžiūnaitės kūryba šiame leidinyje skelbiama trečią kartą. Josios eilių galima aptikti interneto svetainėje [www. rašyk.lt](http://www.rašyk.lt).

Debiutuoja žinomas aktorius, režisierius, ilgametis „Senjorų teatro“ vadovas, puikus poetų klasikų skaitovas, aktyvus Pilaitės bendruomenės narys Ferdinandas Jakšys. Savo kūrybą yra skaitęs bičiulių ir artimųjų rate.

Pilaitės bičiulių kūryba. Tampa tradicija paskelbti vieną kitą pilaitiškių bičiulių kūrinį. Šį kartą tokios kūrybos pateikiame daugiau.

Publikuojame Antano Viliaus Raupelio, dirbančio Vilniaus kolegijos Buivydiškių žemės ūkio studijų centre, folkloro ansamblio „Verdenė“ iš kaimyninių Buivydiškių, palaikančio su Pilaitės bendruomene glaudžius kultūrinio ir pilietinio bendradarbiavimo ryšius, dalyvio eiles. Šis autorius savo kūrybą yra skaitęs Pilaitės Poezijos pavasario ir Pilaitės bendruomenės renginiuose.

Į šių metų Pilaitės poezijos pavasarių su muzikine poezijos programa pakviestas Vilniaus klubas „Gyvieji namai“. Klubas buria prijaučiančius gamtos išsaugojimo, ekologiško gyvenimo sodybose, laisvo ir kūrybingo žmogaus ugdymo idėjoms. Jų susibūrimus lydi dainos, kurioms žodžius ir muziką kuria patys. Daugelis jų piešia ir tapo. Šis klubas yra išleidęs kūrybos almanachą „Išgirsk savo širdį,“ du dainų rinkinius „Dainynėlis,“ savo narių kūrybos dainų albumą „Riedanti saulė,“ surengęs nemažai kalendorinių švenčių, organizavęs bardų koncertus po Lietuvą.

Šiame leidinyje pristatome dalies „Gyvųjų namų“ klubo narių kūrybą. Tai Neringos Vaitkevičiūtės, teisininkės, kilusios iš Kauno, kuri pradėjo eiliuoti mokydamosi vyresnėse klasėse, posmai. Jos kūryba skelbta anksčiau KTU gimnazijos, o vėliau „Gyvųjų namų“ klubo almanachuose. Jos eilės virto dainomis, pateko į šio klubo dainų albumą „Riedanti saulė,“ dažnai atliekamos šio kolektyvo susibūrimuose ir šventėse. Kita „Gyvųjų namų“ klubo narė Lina Antanaitytė eiles rašo nuo vaikystės. Jos eilės taip pat virto dainomis, kurios įtrauktos į šio klubo dainų albumą „Riedanti saulė“. Klubo narys Vaidenis Čapskis pagal išsilavinimą yra geografijos ir fizinio lavinimo mokytojas. Jis eiles pradėjo rašyti būdamas brandžioje jaunystėje. Anksčiau buvo linkęs pristatyti kitų eiles, o dabar pats pristato savo kūrybą. Pateikiame jo eilėraščių.

Dailininkas Stasys Povilaitis, kurio asmenvardis sutampa su neblėstančios šlovės lietuvių estrados dainininku, sakosi esantis už pastarąjį jaunesnysis, todėl prisistato kaip Statys Povilaitis jaunesnysis. Seniai kuria eiles. Jos

išspausdintos krašto periodinėje spaudoje, poezijos almanachuose, retsykiais eiles iliustruoja savo paties piešiniais.

Maloniai savo kūryba dalinasi dailininkas Jaunius Mirnabalis, gyvenantis prie Kernavės. Jis eiles pradėjo rašyti jaunystėje. Jos publikuotos laikraštyje „Šiaurės Atėnai,“ atsiminimų knygoje.

***

Dėkojame atsiliepusiems į kvietimą pateikti savo kūrybą šiam rinkiniui.

Dėkingi girininkui Vytautui ir jo žmonai architektėi Živilei Dabriškoms už galimybę vėl susirinkti vieną iš žydinčio gegužio dienų prie jų namų, kur Poezijos paukštė šeštą kartą turėtų išskleisti savo sparnus puikiame neiškirsto Pilaitės miško kraštovaizdyje.

dr. Angelė Šarlauskienė,
(Pilaitės bendruomenės kronikininkė)

Vietoj epigrafo

Lietuvaitei

Tu rymai prie lango, lyg lieknutė nendrė.

Mintimis skendi tu praeitin brangion.

Melsvos lino akys ašarose skendi,
Žvelgdamos su baime nežinios dienon....

Tau šiandien nemielas senas tėvo sodas,

Sidabru sudrėkę rūtos po langais.

Ir svirtis sukrypus verkia, skundžias, rodos,

Kad gimta pastogė virto ne namais.

Po laukus plačiuosius viesulai skrajoja.

Dainų pasiilgus tų savų, savų.

Kurgi vieversėlis, lydimas artojo?

Kur skambėjims dalgės tarp gelsvų rugių?

Rudeninės šalnos lelijas pakando,

Ir pravirko beržas, paliestas kirvių.

Nulydėjo aidas jo dejas palengva,

Ir nutilo toliuos ūkanų blankių.

Ilgesiu alsuoja tavoji gimtinė.

Ką atneš rytojui? - Baugi paslaptis...

Tu meldi pavargus tos žinios Tėvynei

Apie laisvės rytą ir šviesias viltis.

(1953 02 03)

Ramunė Auksuolė Jūra Vincenta VAITONIENĖ

MOKSLEIVIŲ KŪRYBA

Andželika ALEKSANDRAVIČIŪTĖ

(Pilaitės vidurinės mokyklos absolventė)

Aš laukiu

Laukimas, amžinas laukimas,
Svajones pavertęs viltim,
Aš noriu atgal taip sugrižti...
Laukimas, amžinas laukimas,
Aš noriu vélei svajot
Ir laukt valandos išskirtinės...
Laukimas, amžinas laukimas,
Svajones pavertęs viltim.

***

Iš mano judesių
Virpa noras gyventi,
Tu viską suprasi
Iš mano judesių,
Aš noriu gyventi
Ir garsiai ištarti:
Iš mano judesiu
Virpa noras gyventi.

Nebūties sapnas

Kai pavargusios akys Morfėjaus
Lyg pageltęs ruduo užsimerks,

Tu negriši namo iš Pompėjos,
Ir namai tavo sielos nerąs.

Tau neoš šimtametės alėjos.
Vakarais tau pasakų neseks.
Tu išėjai su naktimi ir vėjais
Ir neradai sau vietos tarp rudens.

Tavęs nerąs laukuose, ties bedugne,
Tavęs nebus nei danguje aukštam,
Tu būsi mintyje gelsvoj paskendęs
Ir tavo dainą suoks išskridę angelai...

Aušra BUČYTE

(Pilaitės vidurinės mokyklos absolventė)

Politikui

Ar supranti tautietii
Kad tai dalelė tavęs
Kad mirtim tu be Lietuvos
Būtum niekas be jos.

Nejaugi prarasti
Žadi žemę brangiausia
Taip sunkiai tėvų
Atsiimtą iš svetimų tautų.

Jie juk stengės kovoti
Liejų kraują dėl jos

Tos mažos ir drąsios
Didvyrių Lietuvos.

Ir negi vėl viską
Žadi tu sugriauti
Ką statė ilgai
Mūs proseneliai.

Pagalvoki tiktai
Kodėl mes turim liūdėti
Dėl tavo klaidos
Ir prarastos Lietuvos.

Prisiminki dar tai
Jog esi tu Lietuvis
Tavo kūnas ir kraujas
Be šios šalies būtų žuvęs.

Nes juk tai mūsų šalis
Mūsų tėvynė
Didžiuojamės tuo
Jog esam čia gimę.

Laura BOJARSKYTĖ (10 klasė)

(miniatiūros)

Tyliai. Pėdomis jausdama išalusią žemę, nuklota auksiniais medžių lapais, išėjau toli. Taip toli, kad nebegrižčiau, kad neberasčiau kelio ten, kur nieko nebėra. Išėjau, nors bent kartą norėjau grįžti ir išvysti tavo akyse atsispindinčią mėnulio pilnatį. Atsigręžti nediršau. Bet visu savo kūnu jaučiau,

kaip tobulai mes surišti. Kur beišeitume, kiek benueitume vis tiek, vis tiek jausčiau tave.

Ir vėl ruduo. Kai krenta kraujuojančio raudonio lapai, kai oranžine spalva nusidažo gatvės ir takeliai, kuriuos mynėme kartu, kai šaltis skverbiasi po drabužiais ir kai sudega visa tai, kas dar tik turėjo prasidėti...

Lygiai kaip prieš metus. Kai stovėjome nuogų medžių prieglobstyje ir tylėdami skaičiavome kiekvieną brangią akimirką, praleistą kartu. Kai tu tyliai tarei mane apkabinęs: „Tai ženklas“ ir kai kartu tris vakarus stebėjome pilnatį. Kai sušalusiais pirštais lietei mano lūpas ir glamonėjai jas akimis, mintimis trokšdamas su jomis susiliesti.

Ir net tada mylėjau rudenį, kai tu žvelgdamas į mane savo ledinėm žydrom akim negailestingai pasakei: „Gyvenk toliau“. Net tada mylėjau šaltus spalio vakarus ir naktinį jo dangų.

Dabar jau žinau – viena mano laimės akimirka priligsta šimtmečiui skausmo.

***

Smulkutėmis sidabro raidėmis savojoje atmintyje išgraviravau tavo vardą, o popieriuje, kuris deja nėra atsparus ugniai ir liepsnoms, degančioms mano neužgęstančioje širdyje, rašau tau apie save. Ir savo jausmus.

Ji mėgo gulėti žolėje. Svajoti užsimerkus. Mėgo dovanoti garsą stingdančiai tylai. Ji nebijojo rizikos, leisdama vykti tam, ko nenumatė iš anksto. Ir tikėjo, kad stebuklas visada yra arti nevilties. Ji laukė retų, bet malonių išgyvenimų. Ji nebuvo visiškai laisva – apribota skonio, lytėjimo ir laiko, bet nuolat trokštanti visko gyvenime. Tęsianti paieškas ne tuštumoje bei poreikyje, bet augančioje pilnatvėje ir aistroje. Ji nieko nereikalavo. Ji mėgo dalintis dienos likučiu su besileidžiančia saule. Ir kartais slėpė savo švelniąją pusę. Ji nesiskundė. Nesakė, kaip skauda lūpas, prašant, ir akis, verkiant. Ji stengėsi neliesti lediniams liūdesio paukščiams susukti lizdų jos galvoje. Ir truputį bijojo sapnų. Kartais ji troško apytuščio kambario su spyna, kuri skirtų nuo viso pasaulio ir keletu tuščių minučių. Subjurusią nuotaiką ji kėlė rudenį rašydama obuolius ar vaikščiodama po miegantį miestą. Ji mėgo atsukti veidą tiesiai į lietu. Ji retkarčiais leido sau visą savaitgalį tingėti, o ryte, kol miestas miega, susirangydavo ant palangės ir laižydavo vaikystės ledų porciją. Laižydavo ir stebėdavo ankstyvus praeivius.

Ji mėgo užsimerkti ir klausytis gyvenimo, stebėti kaip plazda drugeliai ar vėjo vaikomi sukasi lapai. Ji nebijojo kartais išklysti iš kelio, truputį tuščiai paklaidžiuojus, ji tikėjosi rasti tai, ką jau seniai buvo pametusi, net jei ir nebeprišiminė ko ieškojo. Ji troško permainų... Ir jausmo, keistai vadinamo santykiu, kuomet du žmonės būdami kartu pagimdo trečią, nematomą, bet gerai jaučiamą būtį. Ji tenorėjo jausmo, netelpančio į jokių rėmus ir paklūstančio tik kūrybos ir gyvybės dėsniams... Dabar tas jausmas auga jos viduje...

Angelė JONAITYTĖ (7 klasė)

Atsibodo skrajoti

Žmonės!

Debesys nukrito.

Nereikės bekilti paukščiais.

Atsibos sparnai, o kojoms

Nenusilenkia juk aukščiai!

Paskubėkit atsigerti

Iš dangaus srauniųjų upių!

Pralinguos pro šalį metai -

Žilą plauką medžiai supa.

Dievų pašonėje

Žmonės blaškosi - ieško dievų.

Kur sustot?

Kur pažvelgt?

Dievus, kur išvysti?!

Kilt ereliais lig pat debesų?

Ar šešėliais per žemę nuslysti?

O dievai stovi čia - prie visų...

Nebylūs: neprakalbinti ir nepagarbinti.

Eilėraščio tylėjimas

Kodėl tyliau?

Aš ne nebylė.

Aš moku žodį paleisti

Lyg paukštį iš narvo.

Aš tyliau.

Tyli ežeras.

Kad netylėtų upė -

Šnekintų krantus -

Jie nepavargtų.

Aš tyliau.

Tyloje gimsta eilėraštis.

Jei neprakalbinčiau -

Liktų nebylys.

Tada niekas negirdėtų

Mano tylėjimo.

Riedantis vežimas

Stora langinė iš storiausio ažuolo.

Karšta širdis, pamėgusi laukimą.

Sena akis, numintas veidas ašarom

Vilčių neįveikė, nesurakino.

Metus sudėjęs į vežimą platų

Troškimas išgabena pilkais sarčiais.

Stora langinė iš storiausio ažuolo.

Pabirusios svajonės laiko karčiais.

Ugnies grobikai

Ištiesk rankas
Ir neatverk akių!
Apglėbk minčių platybes!
Ir nebijok aštrių kardų -
Aštriausias virš manęs pakibęs.
Ištiesk rankas.
Tik neatverk akių!
Pajutęs - einame
Prie Gaublio krašto:
Pagrobtį ugnį iš dievų -
Sudeginti likimo naštą!

Vienkartinis dosnumas

Žydra juosta virpantis upelis.
Šilkas į rankas kvapnus kabinas.
Suklumpi stačiai ant kelių -
Saują tyro smėlio pakabinęs.

Jėga trykštančio šaltinio atsigerti -
Viltį ir svajones sugražinti!
Svarbią mįslę žemei dovanoti.
Vieną kartą duoti, šimtą - atsiimti.

Žmogaus laikinumas

Iš nebūties per tošies tiltą,
Meldų voratinkliais nupiltą

Į nebūtį vėl sugrižtu.

Manęs nelieka.

Ar aš buvau?

Ar aš esu?

Tik tiltas stovi nepakitęs.

Toks žalias ir linguoja į šalis.

Juo eina kitas -

Laikinas žmogus -

Būties viltis Dievulio knygoj.

Mykolė KASPERAVIČIŪTĖ (10 klasė)

Ligonės malda ligoniui

Pro miego naktis ateik,

Prisimink paryčio darbus,

Negi kalta mane laikai,

Nematai, gegučių lizdą raižau?

Prisimink tu, kuris, be abejo, mylėjai,

Tik kitus pavasarius, kitus vaikus,

Kitus vieversius, kitus takus,

Išmokai numirti, kai reikia atgimti,

Kad niekas nesutrukdytų

Ramiai priimti

Dievo kaštoną prie upės.

Tvarsčiai spaudžia, tik ne tau, mano mielas, juos kedent,

Nes prie tavęs aš išvis be jų tampu.

Pro debesis, pro trisdešimt du,

Praeik tiesiai, neatsigręždamas,

Mano gipsas tau bus prie pado prilipęs,

Jautiesi nukritęs tarsis nuo dangaus kopėčių,
Bet tu tik pro miego naktis ateik,
Prisimink paryčio darbus.

***

Nuo tos dienos viskas pasikeitė.
Nebesigirdi katinų,
Kurie vaikščiodavo po du ir slyvas,
Vėjo numazgotas ir kreivas,
Baidė.
Nebėra tų, kurie nakčia ateidavo,
Tada, kai labiausiai reikėdavo,
Kad kas sužibėtų,
Nes pirštų skylėtų
Angos aptemo.
Vėjas kitoks.
Iš rytų, ne iš šiaurės,
Nelankydamas kiaunių,
Atlekia.
Ir plaukai į šalis nesisklaido,
Lapai pakibę,
Tarytum ant siūlų,
Nekrenta.
Kaukas tu.
Mano mažas kaukas,
Tad palėpėje gyvenk,
Kovo plunksnas kedenk.

Protėvis

Jis buvo mano protėvis.
Paimdavo baltus marškinius
Ir lėtai, tarsi kartkartėmis nemėgtų skubėti,
Perlenkdavo juos perpus.
Tada pakeldavo kibirą,
Kuris čia guli nuo JOS laikų,
Surasdavo jo vidurį
Ir žiūrėdavo, kiek metalas turi rievijų... Trys. Šimtai," -
Skaičiuodavo jis.
Bet jeigu tiktai
Vandens lašai atsitrenkdavo į dugną,
Protėvis kibirą tuoj pat mesdavo.
Neaišku? O mano protėviui viskas
Tarsi mažas vaikas.
Atsitūpk, paglostyk, paaiškink.

Nejaugi taip nėra ir tau?..

„Mano broli, - sakau, - paklausyk Hendrixo“...

Puolusios varnos

Nelaukit manęs.
Šiandien eikit gerti vieni.
Aš nenoriu, dar neištroškau,
O ir smulkių...
Eikit. Kai baigsit visą šitą,
Paskambinkit man kuris, gerai?
Ar gerai?
Kokie angelai? Atrodysit kaip puolusios varnos!
Varnos, sakau!
Girdit jūs?
Varnos! Angelai, mat, atsirado...
Šita, klausyk, o kur jūs ten gersit?
Alio, girdi? Aha, žinau. Gerai,
Ten kažkokie skulptūriniai vaikai?
A. Gerai. Tai aš jus rasiu,
Kaip nors, bet rasiu,
Nesvarbu juk.
Nuo farų? Nuo farų paspruk.
Nieko čia sunkaus, Jėzau.
Taip, šimtakart bėgau.
Na, gerai. Užtenka.
Goodbye.
Jis padėjo ragelį.
- Atsirado, mat, angelai. Varnos puolusios.

Pagirdyk ištroškusį, pagirdyk.

R.E.M.

(Remiui atminti)

Tu - šokėjas

Rausvame sielų šešėly

Tavo kūno akluma išsilieja.

Kas galvą glostys, prašys nesijuokti?

Kas plaukus kvėpuos pro pirštus praleidus?

Kas kelia pastos pats nesuprasdamas?

„Aš, aš,“ - sakei tą rytą.

Kas šiandien trečia akimi pažiūrės?

Trečia - pirma, kitos netikros.

Palydovas medinis, baltas, kvailas,

„Nedraugas tu man!“ - sušuk, -

„Gremžk nagais, kabink,

Už asfalto laipto nekliūk“.

Aš ištiesus rankas tavęs laukiau,

Kad įpultum, kaip moki,

Aš ištiesus rankas ir lauksiu.

Šokėjas buvai. Mano aklas šokėjas.

Degantys dangūs buvo tavęs išsiilgę.

Bet tu net kopėčių nepaprašei.

Priglundęs prie žemės dangun pakilai.

Šnabždu

Arčiau. Dar. Dar šiek tiek. Ir dar truputį.

Nagi, pasislink, nebijok.

Aš nemėgstu nei muštis, nei kovot,

Jeigu nori, galiu net atsiklausti ar atsitūpti.

Ką sakai? Gal gali garsiau truputį?
Jei pasislinktum arčiau, aš tave išgirsčiau.
Ča, ne, aš ne Sirena, baik juokus,
Myliu gyvūnus, itin apuokus, o kas

„Žvėris myli, ir žmogaus neskriaudžia“?
Kas ten užuolaidas praskleidžia?
Būk geras, paprašyk, kad patamsintų.
Man tamsa patinka.
Aš negirdžiu tavęs, arčiau ateik.
Čia dar daug vietos,
Tilptų visas svietas,
Negi nematai?
Kažką vėl sakai?
Iš tolo tavo rėkimas man kaip
Auksinių žuvelių pašnekesys.
O gal uždaryk duris,
Kad triukšmas neišlįstų vidun?
Nereikia? Kodėl? Bijai?
Aaa, taip ir maniau, visi jūs bailiai.
Magister Ludi, ko žiūri keistai?
Gerai jau, gerai, bet aš ne Sirena.
Tu po vieną,
Aš po vieną,
Jei manai, kad laimė pas du nevaikšto,
Neskolinki daugiau man savo šaukšto,
Žiūrėk iš aukšto,
Pavyki paukštį,
Kuris į rytus skrenda.
Ką sakai? Negirdžiu.

Arčiau. Dar. Dar šiek tiek. Ir dar truputį.

Virginija RUTKAUSKAITĖ

(Pilaitės vidurinės mokyklos absolventė)

Kai ji pabels į duris

Kai nežinios ir skausmo durklas pervers man akis
Ir kai juoda migla paskandins visas mintis,
Kai šešėliai saulėto dangaus pas mane ateis,
Paplūs manoji siela ašarų kalnais.

Galbūt saulėlydžio aš daugiau neberegėsiu

Ir gal šviesa išgaruos su šauksmo atgarsiais rūke,
Mano balsas liks tik girdimas sapne,
Nes nebebus manęs daugiau čia...

Išnyks ta skaudinanti mane pilkoji apsuptis,
Įsigalės bauginanti šaltoji nebūtis.
Kaskart vis gęstanti, iš skausmo plyštanti viltis
Paskęs kraujuose, ją užvaldys giltinė Mirtis.

Mano šokis

Lyg varnos žingsniais visur šokinėsiu ir tamsą visur sėsiu...
Rankas lyg sparnus skėčiosiu ir juodumą visiems atsijosiu...
Savo šokią dovanosiu niūrumui dienos, nes ištroškau nakties aklinau
tamsios...
Ir griuvėsiai palydės aidus tolimus...
Ir viskas taps tik apsuptis kraupi...
Man gera širdy...
Visą galią pasivogs dangus, debesim aptvinkęs...
Lyg varna šokinėsiu ir sparnais juodais plasnosiu...
Vėjas mano šokio pavydės...
Visos gėlės apsvaigintos išprotės...
Aš lyg varna šoku viena...
Juoduma...
Sparnais plasnoju ir niūrybėm atsioju...

Augustė RAČKOVSKYTĖ (3 klasė)

Saulės vaikas

Labas, saule, labas, vaike.
Kas šiandien varnėną baido?
Moterys vis skalbia skalbia
Vyrai amžinai vis kalba.

O vaikučiai kelią tiesia,
Kad pasiektų saulę šviesia.
Saulės vaikas ją palietęs,
Trūkt į krūmą keberiokšt.

Motina kad išsigandus
Šaukia: vaikas krenta, ak.

Kai nustojo vaikas verkti,
Pabučiavo jis mamytę,
O mama vaikutį gyrė,
Kad išdrįso eit saulytėn...

Gabrielė RAČKOVSKYTĖ (4 klasė)

Saulė

Saulė kaitina pliažę,
Didelė, kaitri tokia,
Vos įlindus vandenin,
Šildo, nors brendu gilyn.

Saulė visad mena vasarą,
Jūrą, ežerą, smėlį, žalumą...
Saulė tarsi gelsvas angelas,
Teikia ji džiaugsmą ir ašaras...

SUP.E.R.

Super - linksmas žurnaliukas;
Jis galvoj man nuolat sukas...
Paula, Ema bei Rūta išdykus,
Nuolat plepa visokius dalykus.

Skaitom, dūkstam ir draugaujam,
Prisidėk ir tu, nelauki,
Būsi S.u.p.e.r mergina
Nuostabi, šauni, linksmas.

Kotryna ŠLĖGUTĖ (5 klasė)

Auksinis ruduo

Krinta lapai auksiniai
Rudens šviesoje.
Blizga medžiai
Nuo saulės nakties tamsoje.

Lapeliai jau krenta
Lengvai į upelį
Ir plaukia srove
Į Marias.

Ruduo lyg stebuklas
Mūsų širdy.
Jis moka šnibždėti
Šviesoj ir naktį!

Egiptas

Raudonoji jūra, saulėtas dangus,
Koralų rifai vilioja mus.

Pūpso Sacharoj didingi kalnai,
Kur saulė leidžias labai įdomiai.

Po vandeniū nardo spalvotos žuvytės,
Ir kartais išnyra delfinų galvytės.

Liuksore yra faraonų kapai,
Įspūdingos šventyklos stovi tenai.

Dykuma, piramidės, smėlis ir jūra,
Jau daugelį metų Egipte tai būna.

Naktis

Ši naktis iš savo sosto
Žvaigždėmis apaugus.
Ji lyg spindulys nušvitus
Ant didžiulio kelio.

Ji lyg jūra sminga
Vis giliau į dugną,
Kur tamsu ir tiktai
Perlai žvilga.

Ji neriasi į šviesa,
Ten kur nėra žvaigždžių.
Tik tai saulė šviečia,
Negaili spindulių.

Tai va ji taip staiga nuslinko,
Ir nepaliko nė vienos pėdos.
Naktis yra juoda, graži ir paslaptinga,
Ir niekada tu nepasieksi jos!

Ramunė Auksuolė Jūra Vincenta

VAITONIENĖ

Ažuolų karta arba Audrų sutikti

Erdvės jauna krūtinė ilgis -
Smurto grandinėse sunku...
Prie kelio dulkių linksta smilgos.
Nelinks tik karta ažuolų.

Tvirtumas kliūčių nepažįsta -
Lapoja ažuolai žali,
Audrų užgrūdinti nevysta.
Ka lygu grožiui jų rasi?

Aodrų sutikti kelk viršūnę,
Galingas medi! Tu stiprus!
Šalin varžtai, te laisvė būna
Pašlovinta nūn žemėj mūs!

Dainuoju garbę savo žemei,
Didvyrių motinai brangiai -
Iš jos gelmių tvirtumo semias
Karta šlovinga - ažuolai.

Eime, eime, raudų sutikti!
Palūš gal miglos, bet ne mes.
Vergovės pančiuose nelikti. -
Veržli jaunystė laisvę ras!

(1954 03 25)

Ku-kū

Pavasaris laikais ateina
Žaliu šilku.
Audringas vėjas neša dainą -
Kukū... ku-kū...

Kur saulėj maudosi beržynas,
Ten aš einu - -
Garsų chaose kelią skinas
Švelnus ku-kū.

Akim žibutės ašarotom
Šypsais man tu,
Dainų dainom apdainuota
Ku-kū... ku-kū...

Ką iškukuosi, pilkas paukšti,
Balsu kimiu? -
Pakilk, pakilk į giedrą aukštį
Ku-ku.... ku-kū...

Sparnų užimas nulingavo
Viršum šilų- - -
Kartoja aidas lemtį tavo -
Ku-kū... ku-kū...

(1955 05 11)

Rūpintojėliui

Tu vieškeliuos gimtuos parimęs,
Siunti palaimą žemei mūs.
Ir keičias tėviškės arimai...
Tik tu toks pat tylus, ramus....

Galva erškėčiais padabinta,
Aštriais erškėčiais Lietuvos,

Širdyse tvarinių augintais.

O kas atlygins Tau už juos?

Ne vien lietus ir vėjai žvarbūs

Švenčiausią Veidą žeidžia Tau -

Užgaulės žodžiai rūščiai skverbias

Kasdien vis prie širdies arčiau.

Tėvyne!

O kadais nešiojai

Tu vardą kryžių Lietuvos,

Ir į laukus einą artojai

Aukščiausio meldė palaimos....

Štai dienas žydinčias palaistė

Karčioji ašara tautos.

Per greit pamilusios nelaisvę...

O Kristus liūdnas visados

(Galbūt, kai neša lemtį baisią?)

Vis rymo vieškeliuos gimtuos.

(1953 12 05)

Tu man gyva

(Skirta a. a. sesutei Ritutei)

Tu man gyva kasom linelių

Ir dangiška akių šviesa,

Kai ryto saulę sveikint kelias

Pražydę sodai. Ne viena,

Oi, ne viena prausiuos šaltiny... -

Sruvenimas jo vandenu

Tave man mena... Paskutini

Aš žvilgsnį jo srovėm metu

Ir... ten matau akis Tavašias:

Palaukėje tarpe linų

Vaidenas Tavo gelsvos kasos,

Dailiai supintos ant pečių.

Kai baltas iervas paupyje

Apsninga kvepiantys žiedai,

Giesmėj lakštingalos atgyja

Nušvitę dienos... Ir ilgai

Tavęs pamiršt širdis negali -

Laukuos gimtuose gyveni

Su pilko vyturio giesmelėm... - - -

Tu man gyva, gyva esi!

(1954 02 20)

SUAUGUSIŲ KŪRYBA

Albertas ANTANAVIČIUS

Balandžio 3-oji

(Broliui)

Kiek rasos laše ašaros,

kiek ašaroj gyvenimo -

skrendančio jauno sakalo,

krintančio sakalo nerimo;

kiek rasos laše rytmečio
arba pjovėjų ateinančių
iš pagirių ar ledynmečio
ir iš veronikų klėčių;

kiek rasos laše vieškelio,
to - prasidėjusio ryto,
nepasitarus paviešinto
ir saulėn degt išvartyto;

kiek rasos laše būsimo
neprasidėjusių ištakų -
jaunos upelės iš užmiršto rūsio
vargiai į ateitį išteka;

kiek rasos laše esamo
balso ar buvusio aido,
laikraščiai kartais parašo -
tik, gaila, nieks to neskaito.

Iki ryto

Ant kalno, toli - tai, kas bus,
pakalnėj - vakardiena,
iš knygos išplėšus lapus
ar prisiminimą - - -
Į kalną - aukštyn ir aukštyn -
per vėją, einantį sau,

stumių kaip kažkas ar kiti

nuosavą vežimą - - -

Po ratais - akmuo lyg mintis,

pravirkdžius brolių ar du;

slidi lyg sulytas žaltys,

saldi tarsi noras - - -

Virš ratų sunkus debesis

vežimą verčia atgal

ir pažado skraistė vėsi

lyg pragaro choras - - -

Ant kalno sidabro skrynia

su žodžių kūnais nuogais

lyg magnetas traukia mane

kalbėti - kalbėti - - -

Bet sapną aušra sustabdys

ir perriš saulės mazgu,

kad pabaidyta širdis

sugrižtų namo - - -

Pokario traukiniai. 1948

Birželio mėnesį vasaros audrą

Sveikina žmonės, griaustiniais pavirtę -

Kažkam ten, aukštai, kaip ir žemėje skauda,

Gyvenimą skauda - ne mirtį...

...o geležinkelio stoty

Skambiau už dangų laikas laša - - -

Tik traukiniai - viskam kurti -

Mus veža veža veža veža - - -

Liepos mėnesį vasaros broliai

Pjauna nuo akmenio atmintį žalia -

Kažkas čia, žemai, tyliai meldžiasi žolei

Ar titnagu šilumą skelia...

...o geležinkelio stoty

Skambiau už dalgį laikas laša - - -

Tik traukiniai - viskam kurti -

Mus veža veža veža veža - - -

Rugpjūčio mėnesį vasaros šūvį

Lūpos paliečia lyg nuoga, lyg šventą -

Kažkur čia - aukštai, čia - žemai daug syk buvo

Mylėta - nekęsta - gyventa...

...o geležinkelio stoty

Skambiau nei šūvis laikas laša - - -

Tik traukiniai - viskam kurti -

Mus veža veža veža veža - - -

Tėviškėj

Čia gražu, čia paukštis skrenda

Kiek linksmiau negu už sienos,

Čia skaniau negu už jūrų
Kvepia viržiai, džiūsta šienas;

Čia per lietų išsiskleidęs
Ūmėdžių spalvotą skėtį
Sau eini per aukštą mišką -
Ir gyventi, ir mylėti;

Čia ant balto lino stalo
Kaimas juodą duoną raiko,
Čia visai visai neskauda
Nei gyvenimo, nei laiko;

Čia girdi: už kalno tėvas
Žaibo kalvėj dalgį plaka,
Čia matai, kaip pasiklydęs
Mėnuo mina pievoj taką - - -

O Merkys su savo sesėm -
Verseka, Šalčia ir Ūla -
It kraujagyslės į širdį,
Tikro dzūko širdį gula - - -

Čia kiekvieną darbo dieną
Bitės apskrenda pušyną,
O šventadieniais sutemus
Danguje žvaigždes nokina;

Čia beveik prie kožno kelio
Ant akmens smūtkelis sėdi:
Ne tik žmogui - ir smūtkeliui
Kartais reikia pailsėti;

Čia saulėtekių drabužis
Vis kitaip kas rytą mainos,
Čia saulėlydžiais per upę
Tykiai tykiai brenda dainos;

Čia regi nasturtą augant
Vidur dūzgiančio gėlyno -
Na ir kaip neaugs nasturta,
Jeigu ją mama sodino - - -

O Merkys su savo sesėm -
Verseka, Šalčia ir Ūla -
It kraujagyslės į širdį,
Tikro dzūko širdį gula - - -

Čia gražu, čia sudėliota
Viskas lyg į Šventą raštą, -
Nes kitaip ir būt negali,
Jeigu myli savo kraštą - - -

Asta BAGDŽIŪNAITĖ

Akys švis mėlynai, arba Parduota karalystė

Pajacai diržus išsijuosę
paeiliui atsistoja ant rankų
tau kaskart kaip naktis veriuosi
nugaroj rando režis senka

bet nusisuku
nekvėpuok tetrenkia
ir pasipila

tylėk linaplauke

man kasnakt gatvės atdaros
durys nesudeda bluosto
tik sunku į lovą išliuogti
prieš rytui rasą sušluostant

dabar tavo darbas bus laukt
mano naktys ilgesnės ir lėtos
aš įpratęs per ašmenis eit
mano žaizdos širdy ne ant pėdų

žinom tai prasidėjo kitaip
slibinai tykiai knygoj lindėjo
ir didžiuliai rausvi kaspinai
niekada nedrebėjo nuo vėjo

aš šaukiau kad aidėjo skliautai
„parduotos karalystės princese“
o jums skruostai nuraudo tirštai
nes mes taip ir nelikom dviese

jūsų tėvas sėdėjo ramus
vėduoklių ir damų pavėsy
„dievas saugos narsuolio vaikus
kiaušiniu jei per tilta riedėsi

jeigu plauksi laivu iš papiruso
iš lizdų susisuksi gūžta“
jie nelaukė paskelbė mirusiu
vynas liejas stiklinės dūžta

per anksti tik pradėjot „jis jos niekad neves“
devyngalvio liežuviai terboj prie manęs
visgi lino plaukai glostys mano rankas
akys švis mėlynai rytas auš jungtuves
neskelbė gyvu

Alyvos sūnui

Tu per ilgai stovėjai išdidi
o laiko per mažai kad dar išmoktum klupti
jie sakė „ko grįžai nė karto nematyta žemės dukra“
iki melsvumo nuskalauta
kaip inkaras išalusi į dugną
jie matė jau tavy ne moterį
tiktai netobulą laivagalio figūrą

pavasariais jis liūdavo drabužių spinton
nors neatsiminė kodėl kasmet taip klojas
ant skrybėlių dėžės sudėjęs kojas
jis traukė dukslų kvapą sau į šnerves
moters kuri jo nesusėjo užauginti
nes išplaukė į tolimąsias jūras
kad atsivežtų kas ją apkabintų

ji grįžo bet jau buvo per vėlu
nes laikas ir juodžiausią žaizdą gydo
jos vaikas jau išėjęs iš namų
o namas jau į vieškelį įlytas

Žieve pasidengė oda
delnuos pumpurai pragydo
jei kas paklaus apie mamą
žinok palei kelią žydi

Edeno nudėvėtos naktys

Ji išeina ir sodas dingsta
Dievo darbui pakilo kainos
ji sodino čigonams inkstus
o veidai jai prie lūpų mainės
jai po šokių šilko suknelės
išaugino nugaroj skląstį
tirštos klostės kojose velias
tesinori tolyn nusklęsti
vakarai jau rinkos į naktį
kad pakliūtų dviese į sieta

ji juo eitų namų pasemti
tamsoje neliktų be vietos

vazos tuščios vanduo surūgęs
gėlės mėlyno kraujo duso

ji mokėjo atremti smūgius
„pasiduodu - aš tavo pusėj“

jos vonioj statula berankė
ant kurios ji išbando suknią
ir suveržus korsetą laukia
kol ims birt marmurinės dulkės

ji prisės prie verpimo rato
ant kurio džiūva bitės iš lėto
ji didesnė už Ararata
tik svajonėse šoka banketuos

Moterys mėgstančios rankdarbius

Moterys mėgstančios rankdarbius
juokiasi vyrams kaunantis su priešiniais vėjais
jie moja į toli skarelės bolavimui
šaukia „žemė ir mylimos laukia sėjėjo“

jos priėjusios klausia
ar parvežei spalvų išblukusiems kartūnams
ar įpūsi tamsos mano žilstančiam rūmui
traukia už rankovės nekantrios
plėšia iš rūbų
vyrai kelia bures
neradus neverta grįžti

tuščios supimosi naktys
neapkamšyti nelaiminti migt nesiryžta

moterų rankos likus ant kranto užimtos adatom
siuva naujus vyrų delnus
švelnesnius
akis labiau degančias
sūrumo neženklintas

senstančių moterų miestas
užželia prieplaukos meldais
„parodyk spalvas ištiestas
ryškias kaip kolibrio sparnas“

Mindaugas BERNATONIS

Išblėses fatališkumas

Kyla dūmai iš aukurų.
Ugnis kovingai nusiteikus žėri...
Šaltas vanduo, jo srovė kaip simbolis
Tarp mirusiųjų ir gyvųjų pasaulio.
Medžiai, o medžiai galiūnai,
Jūs šaknys trupina barzdočių kaulus.
Trupina tam, kad lapai galėtų kalbėti
Jų senąja kalba, tam, kad
Žydėti galėtų žiedai senąja bočių stiprybe ir jėga.
Ir pelėda išmintinga tupi ant plačiausių šakų...
Vilkai prie kamienų storų...

Tie žvėrys plėšrūnai, kovotojai
Tokie pat kaip senoliai...
Visi jie Motinos Gamtos, Žemynos vaikai.
Vėl dūmai sklando tamsoje viską apjungdami
Į bendrą darną.
O ugnis kovingai toliau neperstodama
Šoka savo magiška šoki...

Gyvybė ir mirtis

Stovi svaigiausiam kalnų tarpeklyje,
Sakai, kad viskas gyvens amžinai,
Tačiau tik mirtis gyvena amžinai
Taip kaip ir gyvybė nėra mirtina.

Saulės spinduliai šviečia ugningai.
Tu manai, kad esi stiprus,
Bet tik silpnavaliai gali šitaip galvoti
Kai jie nejaučia laiko bėgimo ir pabaigos.

Palaiminti tie, kurie garbina gyvenimo srovę.
Jie žino, kad viską valdo mirtis,
Kuri nukonkuruoja nesibaigiančias gyvybes.
Taigi, gimstama tam, kad numirti.

Gyvenimas nėra beprasmis,
Nors jis veidmainiškas, grubus ir neteisingas.
Ateina laikas rimčiai ir tylai...
Sunyksta grožis ir blogis.

Gyvybė ir mirtis kontroliuoja pasaulį,
Jos sukuria ryškia harmonija.
Palaiminti tie, kurie žino laiką.
Pasmerkti bevaliai nesuvokiantys pabaigos.

Pasaulį valdo amžinoji mirtis ir
Nemirtingas gyvenimas.
Pasaulis pasiduoda nemirtingajai mirčiai ir
Amžinajam gyvenimui.

Karolina BIEKŠAITĖ

Mano siela liepa

Mano siela liepa
Žiedais apvyto.
Vasarėlės karšty
Tikra atgaiva.

Ji auga, šakojas
Pagirio krašte,
Skleidžia svaigų kvapą
Bičių dūzgime.

Kiek daug čia paukštelių
Šakų vainike.
Lakštutės čia suokia
Rytai, vakare.

Ne grožio ji geidžia,

O gėrio žiedų,
Kurie reikalingi
Dėl žmonių ligų.

Skinkite ir laužkit
Jūs mano šakas,
Mano siela liepa.
Ji viską iškęs.

Kad tik mano žiedai
Jums ligoj padėtų,
Kad tik Jūsų širdys
Skausmų nekentėtų.

Norėtus ir žiemą
Žydėt ir žaliuot,
Savo kvapnius žiedus
Žmonėms dovanot.

Mano siela obelis

Balta obelėlė, -
Tai mano dalia.
Jos kvapioj viršūnėj
Balandė balta.

Balta balandėlė, -
Ji mano siela,
Susuko sau lizdą
Šakų vainike.

udrebėjo žemė,
Aptemo dangus,
Sugrūmojo patrankos -
Gaudesys graudus.

Baltos obelėlė
Šakos ima linkti.
Baltai balandėlei
Reik lizdą palikti.

Balta balandėlė
Išskleidžia sparnus
Ir skrenda į erdvę,
Kur aukštas dangus.

Ten šventa ramybė, -
Tyla mirtina,
Iš kur jau į žemę
Jai kelio nėra.

Mano siela vyšnia

Mano sieloj vyšnia, -
Baltame žiede.
Ji tarsi nuotaka
Baltam veliūme.

Jai noris žydėti,
Skleist kvapą plačiai.

Tie balti žiedeliai
Juk neamžinai?..

Nukris jų lapeliai
Ant žemės brangios.
O pavasarėlių
Vėl žydės, žaliuos.

Mano sielos vyšnia
Iš meilės vilties...
Amžini žiedeliai
Žydės ir žydės.

Kaip džiugu, kai sielos
Puošias žiedais.
Kaip viens kitą guodžia
Žodžiais mylimais...

Ingrida ČEPATIENĖ

Mamai rūpi...

Pavargau nuo gyvenimo,
Pavargau nuo savęs,
Nuo buities, nuo problemų, darbų
Kas supras...

Ir tik viena - vaikai - nuolat pakelia ūpą;
Nors sunku juos išmokyti būt atidžiais,

Pareigingais, tvarkingais ir paklusniais,
Bet švelnumo, palaikymo mamai netrūksta...

Mamai rūpi, ar vaikas supras mokslo naudą,
Ar išmoks nusileist ir padėt silpnesniam,
Ar bus geras, protingas, stiprus ir laimingas,
Su savim pasiims, kas mamos diegta jam..

Kartu nuolat mes ieškom kelių viens pas kita,
Bandom greitai atleist netikėtai suklydus,
Palaikyt vienas kita, tart žodį geriausią,
Mokėt atsiprašyt, juk meilė - svarbiausia.

Ferdinandas JAKŠYS

Miestas

Viliojantis, bokštais pasistiebęs,
Kaminais rūkstantis, mieste,
Kad ir koks tu man?!

Kasdien šimtas likimų atvažiuoja,
Šimtai išvažiuoja.

Kažkas likimus sutinka,
Kažkas išvaro.

Gatvėse juoko, rūpesčių,
Džiaugsmo ir ašarų dalelių chaosas.

Po nakties

Ištuštėja namų narveliai.

Narve dar lieka mama,

Siuvanti sągą šleikutėn,

Pensininkas, rymantis prieš saulę ir miestą;

Užsimigus prostitutė, keičianti baltinius;

Ir jaunuolis pas mylimą.

Akmens skaldytojai dar jėgos pilni,

Dar juoko nestinga,

Dar keikias retai.

Saulė dar kyla.

Dykinėtojai ir atvažiavėliai

Uždengia parduotuvių langus.

Nusenęs viengungis

Ilgai spokso į korsetų vitriną.

Skaitykloje palinkę

Meldžiasi 37 mokslininkai.

Patinka žmonėms vaikščioti laiptais.

Vieni lipa žemyn,

Kiti - žemyn.

Malūnsparnis apipila miestą lapeliais:

„Visi, visi, visi !!!

Futbolas šiandien!“

Įstaigoj nerimtą darbą į šalį padėję,
Rimti dieduliai anekdotais gyvena.

Viršininkas šypsosi sekretorei,
O už nugaros penki laukiantys
Rūškani veidai.

Ligoninėn, kaip į skaistykla patekęs:
Nežinai, ar į žemę grįši, ar dangun keliausi.

Taupomoje kasoje kas pinigus ima,
Kas deda.
Aš - tik stoviu ir žiūriu.

Metrikacijos biuras tik numeruoja,
Suvienodina pavardes.
Daugiau nieko.

Fabrikas dirba.
Automatika veikia.
Darbininkas - nuobodžiauja:
Nosį krapšto, ar laikraštį skaito.

Nugriuvo arklys vidur gatvės.
Praeiviai siūlos padėti -
Šonkaulius portfeliais talžo.
Vežikas - priklaupęs snukį jam glosto.

Visas miestas suplūdo ant tilto -
Iš upės, keikdami kaip paskutiniaja,
Už kojų ištraukė moterį negyva...

„Broliai, Bičiuliai, Draugai“

Apstoję gatvėje mirusį -
Svetimi, gailesčio akimis.

Einančius paskui karštą
Bendras sielvartas jungia,
Spoksančius - atskiros mintys skiria.

Rytmetis

Saulėteka ...
Klaupiuosi prieš ją
Ir sakau: „Salve Dievui!“

Vasaros saulėtekis!..
Pamirštu žodžius
Maldoj rytinėj.

Guliu žolėj,
Dangus ir siela
Skamba plieno garsu.

Svajonės debesyse.
Nepasiekiamos.
Nuplaukiančios.

Malonu ne ten,
Kur visko krūvomis,
O ten, kur įvairu.

- Čiūčia liūlia, mažuti, -
Lopšinės gaida.
Keliai, keliai, vis keliai...

Sopuliai

Kelis kartus ištremyje -
Nors tu esi šalia.

Ištremties mėnulyje
Buvai man Aušrine...

Rodei vaikystės fotografijas,
O kaip tu atrodysi senatvėje?

Sužeidžiau širdį spygliais,
Kai dovanojau tau rožę juokais.

Vis dar klūpau prie kojų Tavųjų
Kaip šv. Kazimieras prie Katedros durų.

Mano meilės laiptais
Užlipo Tavo neapykanta.

Tu priėmei iš manęs išpažintį,
O aš iš Tavęs - nepakeliamą akmenį.

Tu - mano Kryžių kalnas.

Su gėlėmis nebelankysiu -
Raudonos rožės jau nuvyto

Manojų žemėj ir akyse.

Įpylė man Taurėn nuodų
Ta, kuri išgėrė mano vyną

Į toli vis žiūri karalius -
Paryžiuoj gyventi negera...

Atgal ne skrydis,
O tolstanti procesija -
Juoda ir be gyvybės.

Gyvus mus laidoja abu
Į žemės skirtingus galus!

Kiekkart ramioj pastogėj vėl
Prisiminimų sūpuoklėm supausi!..

Liko keturios sienos
Inkrustuotos sopulių mozaika.

Nesuprantu aš jų kalbos.
Rugiai tie patys,
Tik tu jau nebe Tas...

Vėlinės

Rudens jonvabaliai susirenka
Į kapines per Vėlines.

Kapų atspindys Danguje,

Dangaus - žemėje...

Pražydo liepsnelės

Vėlinių vakarą.

Vėlės sugrižo žemėn,

O aš - Dangun...

Silvija KRAUČIŪNAITĖ

Tik nesupyk

Tik nesupyk -

Tai tavo kraujyje

Norėjau išsiskalbti savo sielą.

Ir tavo ašarų norėjau atsigert.

Į tavąjį pasaulį broviausi,

Ieškojau supratimo,

Į tavo sielos kambarį

Įkyriai įsmukau.

Tik nesupyk -

Aš nenorėjau, kad kentėtum.

Na, gal šiek tiek.

Tiek pat, kiek aš kenčiu.

Ir nenorėjau, kad kartu su manimi tu išprotėtum...

Na... gal šiek tiek....

***

Žėruojantį saulės diską
Į adatos plyšį
Vėriau.
Atvirą žaizdą sielos - gilia bedugnę -
Užlopyti ruošiausi.
Tik kažkodėl kažkas mane sugundė
Akimirką pažvelgti į bedugnę.
Ir tai, ką aš išvydau gilumoj
Suglumino, jėgas pakirto...
Susvyravau... bedugnės kraštas...
Ir nejučia kritau į mirtį...
Paskui vėl kėliausi.
Ilgai, lėtai ir sunkiai...
Kažko ieškojau sutemoj ir
Po skvernais apsiausto
Slėpiau žėruojantį auksinį saulės diską.

Jadwiga KRYSZTUL

Piękne życie

„Kwitnąca gałazka bzu.

Jak o szczęściu nie krzyczeć?

Kwitnąca gałazka bzu.

Jakie piękne jest życie!..”

S.Worotynski

Wiemy, że życie człowiekowi daruje się jeden raz i musi on cenić, szanować, kochać taki piękny dar od Pana Boga i rodziców, ażeby tam, w innym życiu móc powiedzieć, że godnie przeszedł tą drogą życiową, co była usłana albo różami, albo cierpieniami, komu jak się uda, ułoży się te życie.

Starsze pokolenie, nasze rodzice, mieli bardzo trudne życie, bo wiadomo - wojna, kolektywizacja, a nasze, już powojenne, nie było też zbyt łatwe. Biedni rodzice

i takie same Państwo, więc musieliśmy wcześniej pójść do pracy, pracować i uczyć się, ażeby mogli coś osiągnąć w tym życiu. I każdy młody człowiek miał swoje skryte marzenie i do tego dążył przez całe swoje życie.

Chciałabym wspomnieć tylko te chwile, co były szczęśliwe, oświecone słońcem, nadzieją i wiarą w lepszą przyszłość, powtarzając słowa Worotyńskiego:

„- Życie bierz, jakie jest,

Nie owijaj w bawełnę.

Homo domini est...

Wilkiem. Nie reniferem. ”

Gdy byłam mała, mieszkałam na wsi w Skajsterach, co na Wileńszczyźnie, z ojcem i bratem. Przyroda dookoła była ładna, bo były łąki, usiane kwiatami, pola, zasiane żytem, gdzie kwitły bławatki, a pośrodku Skajster biegła niewielka rzeczka Skajsterka, gdzie my, małe dzieci lubiliśmy pluskać się i skakać w wodzie. Potem przyszedł czas pójść szkoły, więc szliśmy do Mickun cała nasza gromada, przez las, przez piękny sosnowy bór, sosny, ogromne, szumiące. Ale nam zapamiętało się, jak w lesie rozlewała rzeka i przeszkadzała nam w drodze po wiedzę. Nie mogliśmy przejść spokojnie, skakaliśmy z kamuszka na kamuszek, a starsze dzieci przenosiły te młodsze na plecach, na karku, jak my wtedy mówiliśmy kramana. Ale jednak, nam, dzieciom, było wesoło i my śmieliśmy się do rozpuku, jeżeli ktoś wpadał do wody. Było wesoło, choć i bardzo biednie, można powiedzieć, że życie piękne.

Potem, gdy dorosłam, już zaczęliśmy czytać książki, więc liryczne wiersze zapadały nam do duszy i razem z koleżanką Janinką Stankiewicz chodziliśmy do lasu, pięknego brzozowego lasu, i tam siedzieliśmy godzinami i czytaliśmy wiersze Adama Mickiewicza, Siergieja Jasionina:

„Зеленая прическа,

Девическая грудь.

О тонкая березка,

Что загляделась в пруд? ”

A las szumiał i chwiały się ogromne brzozy, białe, jak Panny przed ślubem, i wiersze odzywały się echem w naszych sercach. Mieliśmy zaznaczone swoje dwie brzożki, czy są tam nadal?

Czytając wiersze, rozmawialiśmy z Janinką, marząc o czymś nadzwyczajnym, może o szczęściu, przyjacielu, a może o dalekich podróżach. Byliśmy szczęśliwi i życie wyglądało piękne, różowe, powtarzając za Worotyńskim:

„Idę prosto i krzyczę głośno,

Żadnych potknięć o gwiazdy nieba.

Z wysoko wzniesioną głową

Biorę życie, którego nie mam. ”

Przyszła pora dojrzewania, trzeba było pracować, zarabiać na te życie i umilać go, cieszyć się młodością, pracą, nauką, bo zaczęliśmy kształcić się. Życie wymagało wiedzy, więc garnęliśmy się do tego.

Uczyłam się w wieczorówce, całe cztery lata, bardzo pamiętam naszą szkołę, te miejsce. Teraz tam stoi ogromny gmach naszego rządu, a wtedy była tu skromna szkoła w starym, obszarpanym domu. Jakże było ciepło nam tam, obcując z nauczycielami. Te chwile są niezapomniane, osobliwe, bo każdy dzień przynosił nam nową wiedzę.

Tak, lekcje w szkole, czy na Uniwersytecie Wileńskim, obcowanie z wykładowcami dodawały nam szczęścia, otuchy, że zbudujemy sobie odmienny świat i wszyscy tam będziemy szczęśliwi. Tak się nam wydawało wtedy, w te młode lata.

Życie przebiegło bardzo prędko, jak jeden dzień i nie zauważyłam, że już nadeszła jesień w moim życiu, że nie muszę nigdzie gonić, biegać, pędzić, że to wszystko już poza mną i nadszedł czas wspomnień i cieszenia się tym, co jest wokół nas. Chce się wypowiedzieć słowami Worotyńskiego:

„Kwitnąca gałązka bzu.

Jak o szczęściu nie krzyczeć?

Kwitnąca gałązka bzu.

Jakie piękne jest życie!.. ”

Teraz, mieszkając w Zameczku, odkrywam na nowo piękno przyrody, naszego lasu, te ładne ścieżki i ławeczki i obok płynie bardzo malutka rzeczulka, która latem prawie cała wysycha, ale las stoi i szumi i śpiewa swoją pieśń. A tuż, trochę dalej, znajduje się jezioro Sałata, gdzie spotykamy się z koleżankami, ażeby posortować, podyskutować. Nasz Zameczek jest piękny, jak i życie.

Jestem zakochana w poezję Sławomira Worotyńskiego, tak młodego i tragicznie zmarłego, więc cytuję jego wiersze:

„Umiemy wszystko: kochać, marzyć.

Urodzić całość jak piosenkę,

Samotnie pójść do ciepłych lasów

I tam podziwiać życie piękne. ”

I jeszcze niektóre słowa S.Worotyńskiego:

„Co zostanie po nas?

Może książka.

Co zostanie po nas?

Może człowiek. ”

Co zostawimy po sobie, każdy z nas, żyjący na tej ziemi?

Oneta LUNSKAJA

Klausantis Jono Meko laiškų

Nerašysiu laiškų aš į Niekur!
Nestatysiu centrų iš savęs.
Kas ieškos mano juoko - suras...
Kas ieškos mano vargo - pames!
Nerašysiu laiškų aš į Niekur -
Jie visi, jie visi manyje!
Nekeliausiu aš žemėj po Nieką!
Didis niekas čia pat - manyje!
Paprašysiu prie Jo prisiliesti -
Pažadėsiu pabūti gera,
Kaip geri nori būti tie miestai,
Kai artėja baisioji audra!
Nerašysiu laiškų aš į Niekur:
Dar negimus visiems parašiau.
Kad apeitų mane, kad neliestų -
Aš juose daugel metų buvau.
Bet laiškai patys veržias į Nieką.
Aš juos gaunu, - pati neskaitau.
Nerašykit man laiško į Niekur!
Tam Nieke jau seniai nebuvo...

***

Kai nieko nebebus aplinkui balto -
Pasklis aplinkui amžių skauduliai -
Norėsi prisiliesti prie kažko gaivaus ir šalto -
Jie bus sodriausi žemės bučiniai.

Bedugnę juoda keičiantys į aukso smėlį,
Dainuojantys širdies dainas,
Gražinantys į sielą vaiskų mėlį -
Gimtųjų vieškelių susmegusias gelmes.

Patriarcho Ažuolo dovanos

Vyžotajai tautai

Kaip norėčiau aš Jums išdainuot -
Ką seniai jaučiu.
Kad dangus atsivertų giliai.
Ties jūsų giliom akimis,
Būtų jis be jokių paslapčių.

Kad delnuose, kuriuos jums tiesiu,
Pražydėtų linai - mėlynai,
O duona, kurią jums tiesiu,
Būtų jūsų būtų amžinai.

Susiūbavo dangus prie manęs,
Apkabino nurimęs, švelnus,
Ir virtau aš vaiskiaja gelme,
Apkabino dar kartą dangus.

Joje gimsta tverėjas- žmogus.
Mielas jis ir galingas jisai.
Po jo kojom žemelė gaivi,
Virš galvos troškimai šventi,
Rankoj žiedas - neįstanti saulė,

Jo būvimas šviesus šiam pasauly.

Ar ne toks, tu žmogau esi?!

Kai ugnis kūrėjo draši

Nusileidžia į sielą ir žydi?

Triptikas „Tapatumui“:

I vizija: Himnas lietuvybei

Poetų tauta iš miškų atkeliavus.

Atsistojus plačiai ant arimų gyvų.

Ką darysi be plunksnos ir rašalo savo?

Ką kalbėsi kitiems negimtajai kalbai?

Kad buvai čia nuo amžių? -

Kai vėjų nebuvo...

Nuo laiko pradžios iki laiko pradžios?

Pasakysi: „Esi negyva - viskas žuvo?..“ -

O ne...

Pamėgink išsitiesti ir kitiems pasakyki:

„Aš dar noriu būti ir būsiu gyva! “

II vizija: Gilus miegas

O atsibusk, Tauta manoji!

Kur tu eini?!

Kur tu plasnoji?!

Ką tu kalbi?!

Ką tu darai?!

Ar supranti, Tauta mieloji,

Sau pragaištim tikra tapai,
Nutiesusi kelius į amžiaus vėjus -
Nepagalvoji, kur sukū?
Į gūdžią audrą neišėjus,
Savyje užmarštį kuri...

III vizija: Amžinasis Rūpintojėlio rūpestis

Praeitis pakuždėjo į ausį:
- Atsigręžk į save. Negirdi?
Meilei sau, kaip tokia, iškeliauja toli, -
Į negrižtančią būti.
„Iš tikro nyksta manosios esmės supratimas
Įsiskaudinusios jūros dugne,“
Prisipažino lietuvis,
Sunerimo ir savęs pats paklausė:
„Ar prikelsiu gyvenimui vėją?
Ar prišauksiu pagalbą audras?
Ar įkvėpsiu širdin saldų džiaugsmą?
Jis nutrenktų į sielos gelmes.
Gal pažinčiau savąjį dangų?
Gal atrasčiau pražydusią pievą?
Ji sušildytų stingstančias kojas.
Ji primintų išbėgančią dieną.
Pakedentų atšipusią odą,
Išaugintų sparnus,
Atlapotų vartus ir sugrižčiau
Prie prarandamo „Aš toks esu...“
Suplazedėjo lietuvis širdy
Meilės sau ilgesys, ir pažydo

Prie griūvančio tėviškės svirno
Nuliūdęs Žilvytis,
Apkabintas šiltų džiaugsmo rankų.

***

Daina iš žodžių susidės,
O debesys iš veido.
Gal būsi tu iš tos žvaigždės,
Kuri pasaulį valdo?
Gal būsi tu mana šviesa,
Atnešusi likimą,
O gal tiktai paika tiesa
Ant vidurio laukimo?!
Daina už žodžių pasibaigs,
O muzika nutilusi,
Gyvenimo vargus įveiks
Laukų dvasia atgimusi.

***

O Dieve, esu dėkinga
Tau už savo būti -
Galiu pabūti Tavo šviesoje.
Pakilt žėručiu truputį,
Nukristi - atsitrenkti dauboje.
Bet kaip išreikšti savo dėkingumą?
Kuriuo būdu pateikti - nežinau.

Todėl einu tyli keliu į amžių dūmas,
Ka ten sutiksiu, - nežinau.

Žemė žydi virš mūsų galvos

(Skiriama John Sharles-50)

Mano akys regėjo dangų.
Jis buvo čia -
Patiestas po mūsų kojomis
Su į pašalius išmėtytom
Planetom ir žvaigždėmis,
Surištomis spalvotomis
Kalėdų girliandomis.
Mano rankos apčiuopė žemę -
Ji buvo virš tavo galvos:
Spindinti ir šildanti -
Nespėjusi įgrįsti rytmetinė saulė.
Ar ne jos laukia kiekvienas,
Kuriam atsibodo gūdi
ir ilgai užsitęsusi naktis?

Irena MACULEVIČ

Красота

Красота - ты победительница мира.
Доказала нам, что ты права.
Призываешь всех к созиданию творить добро
Возвышаешь к солнцу наши чувства.

Тебя мы чувствуем в искусстве.
Видим тебя в таинственной природе.
Восхищаемся тобой мы в творчестве,
Наслаждаемся тобой в победе.

Ты творчествуешь в космических полетах,
В незабываемых в мире подвигах,
Но самая прекрасная красота благословенная,
Когда у нас земных душа снежнобелая.

Любимый лес

И вновь вхожу я в лес любимый
Лучи свет солнца путь мне открывают,
У всех берез вид величавый
Всем отдыха добра желают.

Приятно быть тут в летний день
Так тихо здесь и так уютно.
Короны листьев дают тень.
И здесь не жарко, а прохладно.

У ног берёз трава лесная,
Немного пожелтевшего спиной,
А среди ней цветочки рая
С улыбкой нежной и простой.

На сердце радостно, ведь нет угрозы
От взгляда леса в добрый час.

И каждый лист ветки берёзы

Большое утешение для нас.

Сосновый лес

Сосновый лес для многих есть загадка,

Почему, мы люди, восхищаемся тобой.

И каждая сосна для нас находка.

Её стройный вид с зелёной головой.

Чем больше сосен, тем милее,

Бросить взгляд свой в синеву.

Бодрый ветер все сильнее

Качает ветки с добротой.

И песнь зовущая, непобедима

Наполняет весь простор лесной.

Эта музыка, ничем не замеинима,

Наполняет нас духовной красотой.

Целебный запах сосен скромный

Нам не дает быть хладнокровным

И за большую помощь для больных

Отблагодарим его поклоном нежным.

Danutė MAKUŠKIENĖ

Ateik, pavasari!

Pavasari, tavęs aš laukiu,
Nors ateini su darganom,
Su vėjo gūšiais ateini,
Vis tiek, pavasari, tavęs aš laukiu.

Ateik, o žydintis pavasari,
Obels žiedą prie širdies aš glausiu,
Žiedais aš širdį nuraminsiu.
Ateik, pavasari, tavęs aš lauksiu!

Rankas į dangų tiesiu
Ir saulės spandulį apglėbsiu.
Giesmę gyvenimui giedosiu.
Beržo pumpurą bučiuosiu.
Pavasari, tavęs aš taip ilgiuosiu.

Joninės

Stebuklingą Joninių naktį
Paparčio žiedo aš ieškojau.
Aplink laužai liepsnojo,
Upe vainikai plaukė,
Likimą savo šaukė.

Staiga nakties garsai nurimo
Ir rytas ėmė aušti.
Saulelė patekėjo.
Aplink laukai gėlėm sužydo.
Ar reikia man paparčio žiedo?..

Prisiminimai

Jau užmiršau aš tavo veidą
Ir tavo mėlynas akis.
Tiktai prisimins man girių aidas
Tas mūsų nuostabias naktis.

Paparčio žiedo mes ieškojom
Ir žiedo aš nesuradau.
Kartu mes vaikščiojom, svajojom
Ir laimės buvo ne per daug.

O kaip norėčiau susitikti vėlei,
Pažvelgt į mėlynas akis.
Ir nors jaunystė jau praėjo
Ir meilė niekad nesugriš.

Vasaros sutemos

Kokios mielos tos vasaros sutemos,
Kai nutyla aplinkui garsai.
Tik lakštingalos liūdnas suokimas
Ir begėstančios dienos atspindžiai.

Tyliai ežero bangos sau ošia,
Gluosnio šakos nusvyro žemai.
Kokią paslaptį drebulė išduoda
Prie berželio palinkus meiliai?..

Dangaus skliaute žvaigždutė suspindo
Ir mėnulis pablyškęs aukštai.
O jūs sutemos, vasaros sutemos,
Kaip ilgios aš jūsų nūnai.

Žeimena

Žeimena, Žeimena,
Gimtinės mano upė,
Čiurlenanti lopšinė.

Tavo vandens skaidrumas,
Žalių krantų platumas -
Čia pasiklydus mus jaunystė.

Toliau miškais vingiuoji,
Į tolius vis vilioji
Ir aidas atkartoja:
„Sugrišiu, dar sugrišiu...“

Vanda SAKALAUSKIENĖ

Krintanti žvaigždė

Išeik išei, kol dar švieti.
Nukrisk nukrisk, kol dar spindi.

Žiūrėk žiūrėk, koks nuostabus
Į žemę kris žvaigždžių lietus.

Krintanti žvaigždė - laimės ji šauklė.
Krintanti žvaigždė - brūkšnys ryškus.
Krintančia žvaigžde mirksni būki tu.
Tik nepavėluok, suspėk laiku.

Kiek daug žvaigždžių užgėsta taip
Ir niekas jų dangui nepastebės.
O kas ieškos, kas pasiges
Plačiam dangui vienintelės žvaigždės?

Krintanti žvaigždė - laimės ji šauklė.
Krintanti žvaigždė - brūkšnys ryškus.
Krintančia žvaigžde mirksni būki tu
Tik nepavėluok, suspėk laiku.

Lapai

Suposi lapai pageltę nuo šėlstančio vėjo,
Skundėsi lapai, kažką jie taip tyliai šnarėjo.
Ir liepsnojo, degė lapai per dieną ir per naktį -
Liepsnot juk taip gražu; skaudu sudegt, skaudu sudegt...
Ak, liepsnokit, dekit lapai -
Jūs vieni taip skaisčiai degat.
O širdy ugnis užgeso jau amžinai.
Priglausiu prie širdies sudžiuvusių, pernykščių lapų saują,
Dalelę tos vilties, sudužusios svajonės šukę mažą tolimos.

Žinau, nors išsiskleis ir bus žali žali vėl lapai iš naujo,
Pavasario ano nepakartos, nepakartos, nepakartos...

***

O už lango saulėlydis gęsta
Tarsi sužeista gulbė prūde,
O melodija gimtojo krašto
Tu viena tik paguodi.

Ežere tyliai nendrė niūniuoja,
Vėjas žvaigždę į pušį ikels -
Gal ne šiandien, galbūt tik rytoj dar
Man vienatvė širdin pasibels...

***

O po žvaigždžių dangumi
Aš lieku su tavimi,
Jausdama šaltą šviesą.
O tu palauk, neskubėk,
Žvilgsniu mane palydėk
Į nakties tamsią vėsa:
Žvaigždynai čia mirguliuoja
Ir žvaigždės dainą dainuoja
Skambančiam sferomis danguje.
O mūsų žemės keliai -
Du pasiklydę laivai
Likimo jūros platybėj -
Jiems niekuomet nesueit

Ties horizontais melsvais

Kol nusileis amžinybė...

Žasys

Štai ir vėlei ruduo ant laukų nusileido,

Išsisklaidė rūkai virš šaltųjų rasų.

Ilgesinga gaida vėjo gūsiuos ataidi

Šauksmas pilkų žasų, šauksmas pilkų žasų.

Begalinė rimtis virš giraičių pakibo,

Dega šalta ugnis medžių lapų laužų.

Žasys pilkosios, jūs iš padangių platybių,

Ką apraudat čionai gailiu gailiu šauksmu?

Antanas SVIDERSKAS

Netektis

Vieškeliai, mano vieškeliai,

Neškit mane kuo greičiau,

Laukia manęs ten motinėlė,

Neberasti gyvos - aš bijau...

Bet radau motinėlę karstely,

Baltų chrizantemų glėby,

Pabiro man ašarėlės,

Neramu pasidarė širdy...

Ilsėkis, brangioji mamyte,
Tėviškėlės žemelėj lengvoje,
Sapnuoki amžiną savo sapnelį,
Nes ir mes pas tave ateisime tuoj...

***

Paskutiniai ramunių žiedai -
Greit rudenėlis nubanguos.
O kas gėlele, mylima,
O kas skausme mane paguos?..

Balti voratinkliai jau draikos,
Paskutinės gubos laukuos,
O kas ši vandenėlį gelsva,
O kas skausme mane paguos?..

Jau suarti platūs arimai -
Žiemkenčiai tuoj žaliuos.
O kas berželiams geltonuojant,
O kas skausme mane paguos?..

Nutilo parkas, išskrido paukščiai.
Seniai šiltuos kraštuos.
O kas be mielų čiulbonėlių,
O kas skausme mane paguos?..

Раз

Рыжий город, теплый вечер,
Солнце трогает за плечи,
Тихо шепчет листопад.
Я иду тебе на встречу,
Этот ясный синий взгляд.

Мы с тобой – две половинки
Богом порванной картинки –
То ли шутку, толь со зла.
Но сошлись на миг тропинки,
И удача без заминки,
И удача без заминки
Нас лицом к лицу свела.

Улыбнёшься – я отвечу,
За мгновенье – и на Вечность –
... Мы с тобой шли навстречу,
Мы так ждали этой встречи...
Не узнали – и прошли.

***

Я ждал её у подъезда
„Я ухожу, – сказал парнишка
Ей сквозь грусть, –
Но ненадолго, ты жди меня,
И я вернусь“.

Он, как и ты, свою девчонку провожал,
Дарил цветы и на гитаре ей играл.

Развеет вечер над столицей сизый дым,
Девчонка та давно встречается с другим.
Девчонка та что обещала: „ Подожду ...“

Antanas STACKEVIČIUS

Kokie jie bebūtų

(skirta gimtajam miesteliui Troškūnams)

Kokie jie bebūtų
Dievai ir perkūnai
Jūs mano Troškūnai,
Kokie jie bebūtų
Švenčiausieji kūnai
Tai mano Troškūnai,
Kokie jie bebūtų
Prie Juostino liūnai
Jie mano Troškūnai,
Kokie jie bebūtų
Aukštieji Tisūnai
Bet mano Troškūnai,
Vaidlonys, Petkūnai
Čia mano Troškūnai,
Kokie jie bebūtų,
Antanai, Arūnai
Tik mano Troškūnai,
Kokie jie bebūtų,

Žolynai, barkūnai
Vis mano Troškūnai,
Kokie jie bebūtų
Gimtieji Troškūnai
Jie mano Troškūnai.

Tėviškė kaimui

Brangus tas žodis kaimas,
Vienam jis tėviškė, kitam sodžius,
Trečiam - senolių atminimas,
O man jis mena jaunystę ir medžius.

Čia eglės, šimtamečiai ažuolai seni.
Juose gandrai metus kalena.
Čia vieškeliai ir purvini, ir dulkini.
Čia žmonės darbui ir meilei gyvena.

Medum čia kvepia senosios seklyčios.
Girdžiu juose senų tėvų aidus.
O kokios brangios jūs mano kaimo gryčios.
Jose puodynė pieno, duona ir medus.

O mano kaimas kaip vienuolis,
Su užkaltais langais ir bičių aviliais.
Norėtusi pasėt jaunystę, uoliai
Dabinti Tėviškę medeliais ir keliais.

Jonas ŠARLAUSKAS

Mergaitė ir valdovas

Gana erdvi salė, įrengta senos pilies bokšte, iš vidaus pagal formą priminė keturbriaunę piramidę. Pagal keistą šeimininko įnorį jos grindys buvo išklotos veidrodžiais, ir tai sukeldavo keistą erdvumo ir vertikalios simetrijos iliuziją.

Iš viršaus juoduojančios neapšviestos tamsios prieblandos viduryje kabėjo aukso folija dengtas stambus rutulys. Jo paviršiuje tarsi žaltvykslės atsispindėjo salės pakraščiuose virpančių žvakių ugnies liežuvėliai. Tiesiai po rutuliu masyviame soste sėdėjo stambaus sudėjimo vidutinio amžiaus vyras, apsigaubęs skaisčiai mėlyna mantija. Ant jo galvos spindėjo puošni karūna, išpuošta įvairaus dydžio ir spalvų brangakmeniais. Dešinėje rankoje jis laikė skeptrą, o ant kairės rankos, tarp riešo ir alkūnės, apvilktos odine rankove, aptraukta smulkiu grandininu šarvu, aptaisyma, primenantį įmovą, kuriame tvirtais nagais įsikabinęs tupėjo erelis ir savo plėšriomis žvitriomis akutėmis žvelgė į kiek atokiau susibūrusius sėdinčius kilmingus didikus. Tarp dvariškių ir valdovo išsiskyrė atskirame krėsle sėdintis aukštas šventikas raudonais rūbais ir kepurėle. Jo krėslas buvo pastatytas netoliese nuo valdovo sosto. Įtampa ir susikaupimas atsispindėjo susibūrusių žmonių veiduose. Jie bendravo tik trumpomis frazėmis. Tik retkarčiais valdovui tekdavo griežtu tonu nuraminti pernelyg įsiaudrinusius kalbančiuosius. Vienu metu įsiliepsnojus eiliniam gal kiek stipresniam ginčui, netikėtai salės durys su trenksmu atsivėrė ir įbėgo krykštaudama maža prabangiai aprengta mergaitė. Mažoji išdykėlė į nieką nekreipdama dėmesio pasileido tiesiai valdovo link ir tik likus kokiai porą žingsnių iki sosto, sustojo, supratusi, kad kažką ne taip padarė. Tačiau iki tol griežtas ir pavargęs nuo įtampos valdovo veidas visai neatrodė piktas, - atvirkščiai jame dabar švytėjo begalinė meilė ir švelnumas.

Įsiaudrinę dvariškiai irgi nurimo, nedrįsdami net krustelėti, ir salėje netikėtai įsivyravo tylą ir ramybę, tik kabančiame auksinio rutulio paviršiuje, kaip ir anksčiau, tingiai ir jaukiai šoko plazdenantys žvakių liežuvėlių atspindžiai.

Mergaitė ir karžygys

Po netikėto ir žiauraus barbarų antpuolio kaimas atrodė visai išmiręs: vienur baigė degti buvusių namų sienojai, kitur teberuseno jau tik juodi smilkstantys nuodėguliai. Raudonos kraujo dėmės kaitaliojosi su arklių kanopų ištryptom purvinom juodom dryžėm.

Tai šen, tai ten padrikai gulėjo žmonių, o vietom ir užkapotų naminių gyvulių lavonai.

Vienintelė gyva būtybė šiame kaime buvo per stebuklą išlikusi maža mergaitė, praradusi visus artimuosius, išverkusi visas ašaras, užlindusi į nepastebimą kampelį tarp krūmų, ji rypuodama meldėsi kairėje rankoje suspaudusi Mergelės Marijos abrozdėlį, o dešinėje - ant krūtinės kabantį kryželį su nukryžiuotoju.

Jau nežinia kiek laiko ji čia rymojo liesa, apskarusi ir purvina maža mergaitė. Per tą begalybę laiko jai daug kartų perbėgo viso jos vargano gyvenimo prisiminimai ir viduje liko tik tuštuma ir siaubingas geliantis vienatvės supratimas. Į kaimą pamažu artinosi grėsminga ir nieko gero nežadanti tamsa. Kažkur gretimame miškelyje jau ėmė gūdžiai stūgauti vilkai ir mergaitės kūnelį persmelkė viską stinganti baimė. Ir štai, kai mergaitei rodėsi, kad ir ji beveik susitaikė su likimu ir pražūtis neišvengiama, netikėtai, rodos iš pačių ugnies gaisų, nuo tos pusės, kur dar vis tebeliepsnojo trobų sienojai, išlėkė kovos vežimas, pakinkytas trimis juodais eržilais. Jo priekyje sėdėjo jaunas augalotas riteris plačiais pečiais ir raudona palaidine. Didžiąją dalį jo kūno dengė stiprūs lengvi blausiai žvilgantys šarvai. Sidabrinis šalmas žėrėjo padabintas graviruota raudona rože penkiais žiedlapiais. Dešinėje rankoje jis laikė kardą, kurio ašmenyse jau žybčiojo patekančio mėnulio atspindžiai, o kairėje rankoje – vadeles.

Vežimui priartėjus prie mergaitės, riteris vikriai permetė vadeles į kitą ranką ir pastvėręs mergaitę už čiupros bematant užsimetė sau ant kelių ir priglaudė prie šarvuotos krūtinės.

Vargšėlė akimirksniui net pastėro iš išgąščio, bet vėliau pajuto kaip jos krūtinę užlieja netikėta ramybė, o visą ją kausčiusi stingdanti, persmelkusi iki kaulų smegenų kančia pamažu traukiasi, o jos vietoje užplūsta skaidri šiluma.

Lida TAMULEVIČIENĖ

Haiku

Rasos lašelis.

Laumės ašara.

Išaušo naujas rytas.

Žiba perlai mano delnuos.

Tyra rasa iš akių.

Lyja.

Dainuojam abu.

Aš čia, tu anapus.

Pakol susitiksim.

Šerkšnas krinta širdin.

Vėlei šala.

Laukiu patekant saulės.

Gera

Toks minkštas dobiliukų patalėlis kojoms,

Taip akį džiugina jų žaluma.

Taip paukščiui mielas jo gimtasis gojus,

Taip mailiui - upės sekluma.

Koksai švelnus gimtinės vėjas,

Saulelės spinduliai šilti, šilti.

Kiekvienas žolynėlis rytmetį rasa žydėjęs,

Beržai tarsi saviškiai artimi.

Kokia skaidri diena pritvinkusi ramybės,

O žemė vis dar kupanti gausa.

Kai motina rami prisėda šalia vygės,

Svaigina supanti gamtos darba.

Toks vakaras rūku prakvipęs,

Širdis paskui gerumą bėga tekina,

Esu kaip svečias iš toli atvykęs,

Ir būsiu tol, kol susiliesiu su žeme.

(2007 07 06)

Triptikas „ Klaidžiojimai“

I

Toks rūkas pievose,
tarsi pripilta pieno.
Saldus graudumas apima,
Kad šito minkšto grožio
Nesutalpinti širdyje.

II

Klaidžioti rūke neatpažįstant vietos,
Tik medžiai artimi kaip broliai,
Bet jie perdėtai tylūs,
Nes drabužius nusimetę
Užsidengė kojas.
Jie patys negali iš rūko išeit,
Nei kito išvest.

III

Šerkšnas ir rūkas.
Vienas jų tyras, neapsakomai baltas,
Kitas, nors baltas - klastingas.
Miške pasiklydęs žmogus.
Klaidžioja ir negali suprast -
Grožisi jis, ar bijo ?

Klausimai

Štai Hamletą kankino
„Būti ar nebūti?“

Mane - „Kodėl aš čia esu?“

Kaip skruzdėlytei ant pasaulio stalo
Daug klausimų ir nieks neatsakys visų.

Kodėl balta spalva kitas spalvas talpina,
O juodoje mums nieko nematyt?
Vaikystėje gražias svajas mums pina,
Tai ko suaugę sudaužytų nebemokam sulipdyt?

Juk būna melas kaip medutis tirštas,
O džiaugsmo ašara vis tiek sūri.
Kodėl ant mano rankos penki pirštai,
O ant paukštelio kojos tiktai keturi?

Širdis visiems viena teduota
Viena plati, kiton sudėta tiek mažai.
Visiems tos pačios akys dovanotos
Bet vienos gydo, o kitose laužai.

Aistrų takais mes bėgam net uždusę
Nors esantis šalia jau nebegali laukt ilgiau
Štai penkiasdešimt metų žymi amžiaus pusę
Žmogaus gyvenime kur kas daugiau.

Dažnai išgirstame, kad šuo tai geras draugas
Kodėl tada supykę žmogui metame „šuva“ ?
Ilgai mes stebime kaip vaikas auga
Žmogaus gyvenimas - trapi obels šaka.

Pajūry pėdsakus nutildo smėlis,
Bet netekties neužtušuos lietus.
Kas pasakys, kur vėlę vedas vėlės?
Gal tik anapus rasim atsakus visus.

Štai Hamletą kankino
- Būti ar nebūti?
Mane - „Kodėl aš čia esu?“
Kaip skruzdėlytei ant pasaulio stalo
Daug klausimų ir nieks neatsakys visų.

***

Tiktai žmogus troškimais nemarus
Žvilgsniu į dangų stiebiasi ir stebisi,
Kad metų metais statomus širdies namus
Paleidžia pavėjuj tarytum debesį.

***

Dangaus platybėse žvaigždelių trupiniai
Nesuskaičiuosi jų, o ir nebūtina
Širdies arimuose jau stiebiasi daigai
Daigai raudoni, uogos putino

***

Krentantis lapas kaip meilė
Plevena apsvaigęs
Pakol nusileidžia ant žemės

***

Gyvenimo prasmės dar antikos laikais ieškojo
Nerado niekas, gal ir nesuras.
Svarbiau kaip gyvenai kas tavo daliai skirta
Ar palikai klaidų kekes
Ar visos nuodėmės atpirktos
Ar laikas degti apsivalymo žvakes.

***

Toks vakaras ramus
šlapia žole alsuoja,
oras pritvinkęs kaitros.
Gegutė žilstančius plaukus skaičiuoja,
o man vis dar reikia tavos šilumos.

***

Beprotiškai gražioj, švelnioj
Ir paslaptingojo mėnesienojo
Atėjo pas mane mano šešėlis.
Buvo labai liūdnas, pavargęs ir vienišas.

Kūkčiojo įsispraudęs į kampa,
Tarsi nuskriaustas vaikas.
Kuždėjo, kad pavargo būti priklausomu,
Kad nori laisvės, ramybės ir užsimiršimo.
Kiek trukus nurimo, užmigo,
O prabudęs ryte nė neįsivaizdavo
Kitokio gyvenimo nei turi.

Dalia TARAILIENĖ

Liepužėlė

...Augo sode liepužėlė...

Taip dainavo mergužėlė.

Pynė rūtų vainikėlių

Ir skubėjo jaunimėlin.

Ar ši liepa dar žaliuoja,

O mergelė- ar dainuoja?

Rūtų vainikus pamiršo,

Ir tik disco ima viršų!

Oi, kaip verkė mergužėlė

Nulaužtosios lelijėlės...

Gi dabar, mergaitės mūsų,

Šėlsta kaip kariai iš Prūsų !

Gal užtraukim mes dainelę,
Te nurims mūsų širdelės.
Ir jaunimas ją girdės,
Gal kitaip mąstyt pradės?...

Miške

Ar ankstų pavasario rytą,
Ar vėlų rudenio vakarą,
Išeisiu į ošiančią girią,
Surasiu slaptingąjį taką.

Po berželiais svyruokliais sėdėsiu,
Prie pušų išlakiųjų priglusiu,
Miško prieglobstyj rasiu pavėsi,
Nuo visų nemalonių, kur buvo...

Ant žaliosiosios paklotės iš samanų,
Dėsiu galvą, nuo rūpesčių svyrančia.
Ir pajausiu visais savo sąnariais
Vėl jėgas ir ramybę sugrižtančia.

Ačiū, mielas beržyne, verkiantis!
Ačiū tau, o pušyne, ošiantis!
Ar yra kas brangiau už gamtą,
Jei moki jos galią suvokti?

Prie ežero

Ežero tamsų paviršių
Nušvietė mėnesio takas.
Visus skausmus pamiršus
Klausau, ką bangelės man šneka.

Primena man jos jaunystę,
Visus tuos kelius išvaikščiotus,
Pirmąją meilę - draugystę,
Laimę, klastas ir nerimus.

Ežero gilios akys
Žvelgia į mano sielą.
Vėl atrandu aš ramybę
Ir širdyje tampa miela.

Ach, kaip norėčiau nubėgti
Atgal į savo jaunystę,
Ten, kur krykštavo džiaugsmas,
Kur jaučiau, kaip viskas pražysta.

Ateitis mane traukia, vilioja.
Praeitis - svaigulinga bičiulė.
Bet rimtai pagalvojus, aišku,
Kad svarbiausia - tik ši minutė!

Ir vėl ežero bangos ramina,
Guodžia, aikina gilią prasmę,
Visagalio Kūrėjo duota

Mums svarbiausia gyvenimo esmė.

Algirdas VASERIS

Galudirvis

Vaikščiojo, trypė, važinėjo,

Kaip sūrį suslėgė

Ir pamiršo mane.

Kai šitokie pulsarai

Iš sueižėjusio,

Džiūte išdžiūvusio vidaus,

Tik piktžoles ir bemaitinu.

Šitą mano neganda

Žino visi, bet nuduoda,

Kad nežino, jog žino.

Kaip apmaudu...

Beširdžiai rasto drūtgaliai jūs,

Suskeldėkite!

(2007 09 03)

Jonvabalio pagerbimas

Nereikli, geltonžiedė nakviša surasojo,

Nes jonvabalis netoliese įjungė savo elektrinę.

Šviesusis, ar pabūsi mums mėnulio vietoje?

Ar taip pasitarnauti gebėsi? – gėlė pasidomėjo:

Šeiminkės vienatvė didelė nesvietiškai,

Apkalbomis it krūmais apklėsta,
Nemažtanti, niekada neužsimirštanti...
Man norėtusi, kad leistų tau
Po lazdynu nors laikinai registruotis.
Prašysiu, sakysiu: kai tu čia,
Vasaros apžavai tikresni ir naktis jaukesnė.

Net stirna patikli
Štai atslenka tavęs apkvėpuoti,
O ragana ant vasarnamio stogo
Ėmė muistytis, jau nužergė šluotą -
Parūpo mat...

(2007 08 16)

Liepos pilnatvė

Žiedais regėt pripratusi -
Net nužydėjusiais matau...
Amžinai prie vietos tos
Prisirišusi,
Kur atvašynai jau atitoksta
Po vasaros kaitros,
Kur meškeriotojas valtelėje
Kantriai ir širdimi
Nutirpusia
Tikisi ežere sužvejoti
Auksinę žuvelę.

Padovanočiau savąją:
Su kurapkų kreksėjimu,
Su bičių dūzgesio vasarom,
Bet žmogus to nevertina.

Gaila, jis gaišta veltui...

Jei neklystu,

Jo auksinė žuvelė

Už Kasiopės žvaigždyno.

(2007 08 03)

***

Negražiai pasielgusi mano diena

Nuoraudžiu atsiprašinėja...

Eik šalin, netikša tu!

Kol kas atleidimo nebus.

Ak, perline tu mano vištele,

Migdolinėmis akimis,

Kurių galų mane vargini?

Juk matai:

Per sunkios kalnų mintys

Debesėliais ganosi

Atšlaitėse.

Leisk debesėliams išstirpti

Lyg sielvartui sudvasintam.

(2007 07 17)

Jurgis VERŠAUSKAS

Giesmė Angelui - Sargui

Užrakinau aš širdį savą,

Užtrakinau aš savo dūšią

Nuo jūsų išdavysčių ir apgaulės,

Nuo pažadų kvailų...

Man Išminties didžiosios angelas,
Atklydęs iš padangių
Mėlyniausias ir Skaisčiausias
Šianakt pasakė:
„Palik tu pyktį, apgaulę ir subtilybes
Už durų savo Pilies Galingiausios“.

Pilis tava - nuostaba ir palaima
Nuoširdžiausia.

Man Deivė taip pasakė:
„Tu ne bailyis ir ne kvailyis...
Tu ne gobšuolis...“
Ji taip pasakė man,
Man nakčia...

Dėkoju Tau aš, Visagali,
Kad pasiuntei man Angela-Sargą
Išminties ir dorybės kupina Dūšia.
Dėkoju Tau aš, Visagali, už Meilę ir Palaimą...

Meilė

Aš nemylėčiau Saulutės skaisčios...
Aš nesidžiaugčiau žvaigždėmis spalvingiausiom...
Aš nesidžiaugčiau mėnesiena gaivia
Aš nemylėčiau ... Jeigu nebūtų taip nuostabu...

Nieks man durų neuždengs nuo dorybės...

Nieks man langų neužvers nuo teisybės...

Nieks nesugriaus mano Pilies...
Pilies kurioj aš gyvenu ir džiaugsmu vadinu.

Noriu, oi kaip noriu aš laimės...
Laimės be pradžios ir pabaigos...
Laimės, kuri meile vadinasi, noriu aš...
Karštos kaip Saulės šiluma norius aš.

Ką daugiau sakyti...
Juk gyvenimas toks mielas ir gaivus.
Ne tik gražus ir mielas, kai myli
Tas džiaugsmas beribis ir baisiai nuostabus.

Tikėjimas

Tikiu....
Tikiu aš uždainuosiu
Kaip Džo Desenas ...
Dainavo apie savo Motinėle...

Tikėjimas - tai Laimė
Meilė ir Jėga...
Jėga, kuri sukuria pasaulio
Žvaigždeles, o gal
ir dideles žvaigždes.

Dėkoju - Tau mieloji
Mano Motinėle...
Dėkoju tau už duotą man
Gyvybę... Meilę ...
Ir Tikėjimą...

Dėkoju Tau Dievuli,
Kad pasiuntei mane
Į šį pasaulio lopšį...
Dėkoju motinai
ir Tau Dievuli
Už suteiktą man
Gyvenimėlių šitą...

PILAITĖS

BIČIULIŲ

KŪRYBA:

Lina Antanaitytė

Kol debesys miegojo

Naktinis mėnuo
Man į ausį pašnibždėjo
Tavo vardą,
Išsūpuotą vėjo.
Kol balto bokšto
Debesys ramiai miegojo,
Tavęs drugelių pasakoj
Ieškojau.
O ar toj pasakoj
Tave radau,
Nepasakysiu niekam...
Netgi sau...

Obelis

Teka tylą
Jausmų upeliu,
Kvepia diena
Saulės medum,
Šlama širdis
Žalia obelim.
Žalia obelis -
Gyvu žmogum.

Klajoja dvasia
Pievų takais,
Nenuoramos vėjo
Vaikų lydima.
Po obelim,
Anapus minčių,
Skamba rasota
Sielos daina.

Skrajūnas medis

Mano medis pakilo
Į pražydusį dangų.
Meilės angelas supa
Svajonę ant rankų.

Šypsosi pienės -
Laimę augina,
Mano medį skrajūna
Šypsotis mokina.

Aš savo medį išmokinsiu

Ir juoktis...

Ir svajoti...

Ir mylėti...

Sidabriniai lietūs

Kalbėk! Kalbėk!

Aš tyliai paklausysiu

Kartu su vakaru,

Kartu su baltu sniegu....

Lašelis išminties -

Lyg deimantas širdies,

Per mano širdį rieda...

Žinau! Žinau!

Dabar ir aš girdžiu,

Ko negaliu girdėti...

Šviesiom mintim

Už laiko vartų lyja

Tavo sidabriniai lietūs...

Su muzika

Jausmais keliauju

Per šviesos pasaulį,

Su muzika

Per sielos labirintus,

Per džiaugsmo pievą,

Per žvaigždėtą lauką,

Kur iš dangaus
Baltais jazminais
Sninga...

Vaidenis ČAPSKIS

Švelnaus džiugesio šurmulyje

Tą ramų, tylų gruodžio vakarą,
Kai grojo muzika švelni.
Kažkas apie kažką plepėjo,
Aš suvokiau Būties didybę,
Tą magišką realybę.
Kai intelektas netrukdo būti.
O norai džiaugtis,
Šią būseną aš vadinu-
Švelnaus Džiugesio Šurmulyje,
Gali sėdėti atsirėmęs pagalvėn
Ir stebėt draugus,
Įterpt ką nors ar atsakyt -
Būt savyje ir kartu su jais
Esi dabar ir čia.
Geras metas pamąstyt apie tai.
Kas nutiko per praėjusius metus:
Linksmo, gero ir džiugaus.
Gera, kai širdyje ramybė.
Žiema toks metas -
Vyksta virsmas.
Suvoki ir įvertini, kas nepatiko,
Ir kam reikėjo to...

Išmintis reikalauja ramybės.

Širdis - jausmų,

O kūnui reikia veiksmo.

Jaunius MIRNABALIS

Basakojė migla,

Ant laukų numesta,

O po to pakelta

Ir aukštyn nunešta,

Kaip saulėta tylą,

Kaip rausvoji aušra,

Vėl ateina jauna,

Mano meilės diena.

Kaip ošimas šilų,

Kaip griūtis akmenų,

Kaip vežimo ratu

Per pasaulį einu,

Su perkūno griausmu,

Su dangum debesų

Žeme, vėl aš tave

Eilėmis uždengiu.

(2008 02 28)

***

Mane, paprastą akmenį

Laiko rankos.

Jos tokios šiltos,

Ir žvilgsni liečia mane,
Paprastą akmenį.
Jei galėčiau, ištirpčiau
Šitose šiltose rankose.
Neturiu tokios galios,
Neturiu galios netgi būti akmeniu.
Virstu dulkėmis ir viskuo,
Kuo Tu panorėsi,
Kad galėčiau būti
Tavo rankose.
Akmeniu, paukščiu, ašara,
Viskuo, kuo Tu panorėsi,
Esu ir būsiu.

***

Naktis
tamsioji Vilija
Laivelį neša Lilija
Ir pakelia ir numeta
Palieka tiktai kupeta.
Naktis
tamsioji Vilija,
Į svajones vėl įveja,
Eilėraščių pakuotoja,
Į mintį įvyniotoja,
Išminčių išvyniotoja.
Naktis
tamsioji Vilija

Priglaudžia suviliotoja,
Ryte tiktai paleidžia
Svajonę išgalvotąja.

***

Visatą valdo Meilė
Lietus maitina Žemė,
Pyktis griaua Žmogų,
Baimė sukausto Širdį.

Širdis trokšta Visatos,
Žemė sugeria Pyktį,
Meilė nugali Baimę,
Žmogus prausiasi lietuje.

Meilė šventina Lietuvą,
Visata Žemę globoja,
Žmogus saugo Širdį,
Širdis Visatą kuria.

Visata telpa Širdy.
Visata yra visa tai,
Kas aplink ir toli,
Kas manyje ir tavyje yra visa tai.

Visatos kalba ne lotynų ar anglų,
Kalba netušti plepalai,
Visatą valdo tik Meilė,
Meilė yra tarptautinė Visatos kalba.

(2006 09 18)

Mėlynakė rugiagėlė,
Rugiaveidė mergužėlė,
Išsiliejo laukuose,
Kaip auksiniuos plaukuose.
Duonos grūdą jinai puošia,
Meilės dainą jinai ošia
Tarp rugių stiebų auksinių,
Kaip vargonų sidabrinių,
Kaip choristė Dievo chore,
Gieda himną Tėvo šlovei.
Ir už duoną ji dėkoja,
Amžiną, kurią artojai
Vėl aukoja ant altorių,
Kad sugrižtų ji nauja,
Dievo kūnu įkvėpta.

(2008 01)

***

Turtinga tylą,
Kai triukšmas išblėsta,
Pavienės mintys, kaip seni skarmalai plyšta,
Vanduo mano sielą krikštija,
Mylinti Dievo ranka žmogų liečia,
Net eilėraštis tylą žeidžia.

Nubėga tylą pieva rasota,
Basakojė tylą ranka debesį liečia.
Mėnesiena pagriuvusi dangumi ritasi,
Mano siela žvelgia aukštyn žydėt viliasi.

- - - - -

Močiutė sena su magnetola ant peties,
Patvoriais namo grižta,
Žiū kaimynė stora pykčiu plyšta.
Balandėle miela, ko čia plyšauji,
Mano siela sužeista, kaip kojine suplyšusi.
Pargrioviau gyvenimą ant kilimo,
Dėl jauno bernelio, dėl mylimo,
O tas gyvulys užpečky miega,
Mano sielos skausmas vienišas lieka.
Apipylė mane pažadų srutomis,
Išvijo laukan, nusideginau rūtomis,
Nemiela man gamta, galva sukasi,
Aš sena, pamesta, pasilikus viena,
Prie akmens pririšta, kur pėda išpausta.
Magnetola negroja, žinių radijas loja,
Astrologė pririšo mane prie žvaigždės,
Ir supa dabar ji prognozėm,
Kad siūbuočiau kairėn, o po to dešinėn,
Ir galva tik žiūrės apačion išsižiojus.
Kaip vaikelis baisu, senti man su žvaigždėm,
Jų šviesa tolina dar aplanko mane,
O, kad aš čia esu joms vis viena,
Ar ne?

Basakojė tylą,
Užpečky pamesta
Kaip Pelenė žila
Nudažyta migla.
Pelenų vaidila, atsikėlęs ryte,
Akmenų būsenoje suvaitojo rauda,

Juk seniai, oi seniai
Nuvilnijo laikai,
Tyla troškimą mano girdo,
Ir visus mano norus pildo.
Svajonių pilys ant kalnų,
Atvėrę savo likimus,
Mane įleidžia pro vartus,
Pažvelgt į glūdinčius turtus.
Užvėriau aš tylos vartus,
Lobynai guli neliesti,
Kaip amžiai vėjais paliesti.

Stasys POVILAITIS, jaunesnysis

Dievas ieško begalybės

Dievas ieško begalybės -
Amžinumo žmonėse.
Dvasios taurumu, kad priligtų
Tiems, kas Rojui, Danguje...

Dievas ieško begalybės -
Laimės, gėrio žmoguje,
Kad švieson jis kiltų, skristų,
Tobulėtų sieloje...

Dievas ieško begalybės į-
Moralumo tautose -
Dieviškumą karalysčių
Šeimose, giminėse...

Dievas ieško begalybės -
Tęstinumo vaikuose,
Kad baltieji neišnyktų -
Vienas vaiks kai šeimose...

Dievas ieško begalybės.
Ligočiausiam žmoguje,
Kad pasveiktų, sustiprėtų,
Būt laimingas šeimoje..
Dievas ieško begalybės...

(2008 02 15)

Laikiniausias laiko skrydy

Dievo išmintį pamynęs,
Alkoholiškas, plėšrus -
Laikiniausiasis pasauly -
Daiktus teigiantis žmogus...

Laiką taupantis, sutrikęs,
Narkomaniškas, kvaišus -
Priešiškiausias amžinybei
Vakarietis neramus.

Jis vis skuba, blaškuos stresuos -
Bando Laiką pasivyti...
Kas materija? - Nykimas -
Laikas užsuka daužyti...

***

Pavasaris sprogsa, šviesėja,
Garuoja Vilnelė, Neris,
Pražysta, pakvimpa, žaliuoja
Tikėjimas, meilė, viltis...

Jau Vilniun pavasaris beldžias,
Vėl puošis žiedais, pumpurais -
Pražysta senamiesčio gatvės
Mergaitėm, paukšteliais, vabzdžiais.

Jis neša gyvybės nektarą
Džiugumą, viltis, svajones,
Poruojasi, suka lizdelį,
Ir rengias žiedais, lapija.

Vėjelis, saulutė, lietutis,
Gėlynuose žaidžia vaikai -
Pavasariais tapkim saulėtais -
Geri bus net žvarbūs orai...

Ji paberia uogas, žolynus,
Prabėga ir jo nebėra...
Vėl vasara beldžiasi, karščiai -
Ruduo: vėjai-lietūs, žiema...

Antanas Vilius RAUPELIS

A + A Loretai

Ir iš kur tiek drąsos Tu turėjai tada,
Kad net tankus bandei sustabdyti ranka?..

Tu lyg žodį paguodos, lyg gėlę nuskinta
Paaukojai Tėvynei jaunystę ir viltį ...

Kad žmonės žinotų, per amžius atmintų
Kieno širdys geso už laisvę paminta ..

Ar išverks, išdejuos po žaliu berželiu
Širdies gėlą mama vakarėliu tyliu?

Todėl Dievą meldžiu, kad daugiau niekad
Negirdėtume tankų ir mamų raudos ...

Tegul liejas plačiai laisvės triumfo daina,
O kiekvieno širdy dėkingumo malda ...

(2001 01 16)

Buivydiškės

Kur Buivydiškių parko žaliaskarės liepos
Šnara amžių malda broliams ažuolams,
Rytmetinės rasos, krintančios į pievas,
Muzika prilygsta sostinės aidams.

Čia miela Sudervėlė tvenkiniais pravirkus,
Juose senas dvaras prausias paryčiais.
Čia lietuvių kardas daug sykių pakeltas,
Kad daina ir maldos skambėtų vakarais.

Čia jaunystės uostas, mokslais vainikuotas,
Daugeliui pakėlė gyveniman bures.
Žmogiškumo kraitis širdin atiduotas,
Kiekvieno taurius siekius gyvenime pratęs ...

(2000 06 29)

Pilaitės bendruomenei

Pilies kuorai rausvi atsispindi Nery,
O Vilnelė srauni alma Vilniaus širdy ...
Ar žibutės šlaituos, ar kaštonas delne,
Praeities žavesys spindi mūsų mieste.

O čia Pilaitė rami ir jos kuorai nauji,
Netoliese srovena Sudervėlė skaidri ...
Kojas nusiplauti jos srovėje smagu
Arba džiaugtis Salotės bangelės žaismu ...

Bočiai šalį mylėjo, išgarsino plačiai,
Ją nuo priešų apgynė karžygių pulkai.
Jų Dvasia vis dar gyva Visvaldės pily,
Ir mes meilę Tėvynei nešiojam širdy ...

Pasilik, Pilaite, po gamtos žalia skara,
Tegul tave saugo „Mažoji Lietuva“...

Šiai bendruomenei metų tiktai penki,
O kilniais darbais žavisi vilniečiai visi ...

Gyvuok, žydėk, klestėk, Bendruomenė šauni,
Jeigu reikės, - pečius suglausime visi...

(„Verdenės“ ansamblio vardu; 2007 12 15)

Tautos dvasios milžinai

„Lietuva tėvyne mūsų,
Tu didvyrių žeme,
Iš praeities Tavo sūnūs
Te stiprybę semia.“

Mūsų himno žodžiai ir karšta malda
Praeity šventi jie buvo lietuvių širdyje.
Tėvai kryžiaus ženklą laimino savo laukus
Ir skalsios duonos riekę, maitindami vaikus...

Ar tu meni, žmogau, anuos laikus,
Ar dar regi gimtus Tėvų namus?
Kur svyro tėviškės balti beržai,
Kur toks saugus ir linksmas gyvenai?

Ten sesių rūtos augo po langais,
Aidėjo skambios dainos vakarais.
Parimę dailūs kryžiai pakalėm
Ir gegužinės maldos su giesmėm...

Šita idilija buvo labai graži,
O meilė Lietuvai tavo širdy
Žydėjo trispalvės miela gama,
Kol mūsų tėviškė buvo laisva...

Kai nuožmus okupantas iš Rytų
Sutrypė mūsų laisvę sovietiniu batu,
Dori, iškilūs Lietuvos vaikai
Į kovą žūtbutinę stojo lyg arai...

O kiek reikėjo jiems vyriškos drąsos,
Neatsiklausius mylimosios nei mamos
Išeiti gint Tėvynę, gint savus namus
Ir taip visiems brangius mūsų idealus...

Iš Dainavos ir Žemaitijos,
Iš Sūduvos ir Aukštaitijos,
Iš priešų pavergtos visos šalies
Ėjo drąsuoliai petis prie peties ...

Buvo dvasiškai tvirti it plienas,
Narsiai kovėsi naktis ir dienas,
Prieš bolševikinių pulkų galybę
Ir lietuviškų sribų niekšybę.

Kovėsi už brangiąją Tėvynę,
Už paniekintą krikščionišką dorybę,
Sibiro klaikiai žiaurias kančias
Ir nekaltų vaikelių ašaras karčias.

Lietuvai paaukojot Jūs savo gyvybę,
Bet prieš šėtonišką sovietų klaikybę,
Net iš kapų, net iš duobių žviryne
Kovon visus kvietėt už pavergtą Tėvynę.

Mes Jūsų kovingosios dvasios įkvėpti,
Šventosios globėjos Marijos pakylėti
Stojom prieš tankus vien tik su daina
Bei priešo nesunaikinta trispalve vėliava.

Nors okupantas seniai jau išvytas,
Bet dar nykiai blausus mūsų laisvės rytas,
Tam, kad Tėvyne galėtų klestėti
Dabar turim patys sieloj išlaisvėti.

Kryžių kalneliuos dėkokim miško broliams,
Žemai lenkim galvas visiems herojams
Ir tvirtai prisiekim - kol esam gyvi
Dirbkim Lietuvai Tėvynei visi, visi, visi.

(2007 04 29)

Neringa VAITKEVIČIŪTĖ

O pasitiko du balti gandrai
Prie kelio pasitiko
Tėvulių mūsų pranašai
Paukšteliai mūs sargeliai
Galvelę baltąją lenkiau
Tiesiau lininį taką
Ir mylimasis juo žygiavo
Į tėviškėlę savo
Didžiulės girios - kiek matai
Nei trobesių nei kelio
Širdies čia palikti namai
Žaliasis girios trakas
Tai lankėme ažuolėlius

Ir žilus akmenėlius
Mažus spalvotus paukštėlius
Ir žydrus šaltinėlius
Tai augom augome ligi dangaus
Dvasia ramybe plaka
Atradome širdim žmogaus
Gyvybės balta taką

Vėl į saulę kelia

Į aukštybes širdis
begalybėn žvilgsnius
Tai tautos atgimstant
puošias lino rūbais

Ant kalnelio šoka
Rankos pinas, audžia
Sutartinėm slėniai
Ir sodybos gaudžia

Tavo siela šoka
Džiaugiasi be galo
Su tavim ir dainius
Amžiais kur dainavo

Tavo delne žiedas
Pasodink į žemę
Teatgyja ainių dvasia
Ir Čia amžinai gyvena!

Kaip pražydo ažuolas

Žiloje senovėje, pačioje Pasaulio pradžioje, gyveno ažuolas garbuonėlis šimtašakėlis. Nuostabus tai medis buvo – karūna kaip kupolas, storas kamienas. O lapelių švelnumas, o jaukumas! Vėjeliui dvelkiant, jie švelniai mirgėjo ir skambėjo kaip nuostabiliausia muzika. Saulelei kaitriai kaitinant, jie teikė ramią ir gaivią paunksmę. Vėtroms šėlstant, ažuolo tankiose šakose buvo saugi priebėga. Ažuolo vainike gyveno šimtai paukščių: devyniabalsių, strazdų, kėkštų, šarkų, lakštingalų ir visokiausių kitokių. Ir senas išmintingas apuokas tarp jų buvo. Čia namelius turėjo voverėlės: jos linksmi liuksėdavo ažuolo šakomis, nes šitiek daug vietos žaidynėms turėjo. Kaip visus mylėjo ažuolas ir saugojo! Kiekvienam buvo ne tik saugus namas, bet ir mielas tėvužis. Jis taip rūpestingai galvodavo apie savo mažuosius bičiulius, kad net žievės rievės išraiškingai susiraukšlėjo, o šakos mašliai susiraitė tarsi stori žalčiai. Vieną rytą, kol ažuolas dar miegojo, senasis apuokas susikvietė ažuolo gyventojus ir tarė pašnibždom, kad ažuolas nepabustų:

– Mū-ūsų-ų ažuolas toks geras mu-u-ums, imkim ir atsidėkokime jam u-už tai.
– Teisingai sakai. Mes jam prinešime dovanų pilną uoksa riešutų, – nusprendė voverės.

– O aš išrankiosiu visus kir-r-r-r-minus iš po žievės, – sukaleno genys.

- O gal mes galētu-u-u-me papuošti jo karū-ū-ū-ną?

- Taip, mes prinešime į jo šakas pievų gėlių, - suklegėjo paukšteliai. Ir visu pulku pasklido į pievas.

Ir pririnko didžiausią puokštę žiedų, ir nešė nešė į ažuolo šakas, kad net visa karūna ėmė šviesti stebuklinga šviesa...

Pabudo ažuolas ir, o Dievai, - visas pražydęs! Ir apsiverkė ažuolas džiaugsmo ašaromis - nukrito nuo šakų palaimingos ryto rasos, ir Didysis tarė:

- Ačiū jums, mano mylimi draugai. Aš toks laimingas - dar niekada nesu žydėjęs. Tai pati didžiausia laimė medžiui - pražysti! O! Aš taip esu sujaudintas! Aš toks laimingas!

Ir nuo tada ažuolas pražįsdavo kiekvieną pavasarį. Ir nuo tada ažuolas ėmė vesti giles - nuostabius mažus linksmus vaikelius, kuriuos paukščiai ir žvėreliai išnešiojo po visą pasaulį. Ir tada Žemėje pridygo daug nuostabių ažuolų. O tie, kuriuos sutikai miške, girioje, palaukėje ar sodžiuje, tai vis to Didžiojo Ažuolo palikuonys. Jie visi gražiai gyvena po šiai dienai su žvėreliais ir paukšteliais. Ir po šiai dienai jie žydi nuostabiais ažuoliškais žiedeliais.

- O jūs, vaikeliai, atminkite, kad geri darbai tampa džiaugsmu visiems - nuostabiausiais žiedais. Be to, jie subrandina vaisius ir gyvena pasaulyje amžinai.

PANAUDOTA LITERATŪRA

ALEKNAVIČIUS, Bernardas. Kelias į kovo 11-ąją. XXI amžius, 2007, kovo 7.

LAVASTE, Laima. Giliai paslėptos mintys prasiveržė ligoninėje. Lietuvos rytas, 2008, kovo 22.

Lietuvos spaudos statistika, 2006. Vilnius : LNB, 2007.

ZACHARENKOVAS, Olegas. Mes - vilties nepraradusi karta. Atgimimas, 2008, kovo 21-27.